

คู่มือการปฏิบัติงาน งานทะเบียนราษฎร และ บัตรประจำตัวประชาชน

สำนักทะเบียนท้องถิ่น
เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

0-5361-4346

www.mmhs.go.th

คำนำ

งานทะเบียนราษฎรคือการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพลเมืองของประเทศ ตั้งแต่การ
แจ้งเกิด การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน การแจ้งย้ายที่อยู่ การแจ้งตาย หรือการแจ้งเกี่ยวกับบ้าน ฯลฯ ซึ่งเป็น
ข้อมูลที่มีปริมาณมาก จะต้องจัดเก็บและแก้ไขให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันตลอดเวลา โดยเฉพาะการใช้และ
ประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับประชากร เพื่อประโยชน์ด้านความมั่นคง การพิสูจน์ตัวบุคคล และการใช้ในการ
วางแผนพัฒนาประเทศในทุกด้าน งานทะเบียนราษฎรมีความรับผิดชอบดูแลความสงบเรียบร้อยของสังคมและ
เป็นพื้นฐานของการพัฒนาประเทศในภาพรวมทุกๆด้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำเอกสารทางกฎหมาย เอกสาร
การทะเบียนราษฎรเป็นหลักฐานทางกฎหมายที่เป็นประโยชน์ในการรักษาสติและหน้าที่ของราษฎร ซึ่งต้อง
เก็บรักษาไว้ตลอดไป เพื่อเป็นข้อมูลทางสถิติ ซึ่งเอกสารการทะเบียนเป็นการบันทึกข้อมูลทางสถิติต่างๆ เพื่อ
นำมาประมวลวิเคราะห์วิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาประเทศในด้านต่างๆเนื่องจากข้อมูล
เกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรที่ต้องจัดเก็บนั้นมีปริมาณมาก การตรวจสอบหรือการประมวลผลข้อมูลเพื่อ
นำไปใช้ประโยชน์จึงทำได้ล่าช้าและไม่เป็นปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จึงได้นำ
ระบบคอมพิวเตอร์มาใช้จัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนราษฎร ของประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๓๐
มกราคม พ.ศ.๒๕๔๗ เพื่อให้บริการประชาชนเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ได้มาตรฐานเดียวกัน โดย
เชื่อมโยงระบบจากฐานข้อมูลของสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือการปฏิบัติงานเล่ม
นี้ จะมีเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านทะเบียนราษฎร ต่อไป

ผู้จัดทำ

นายสิริรัฐญา มั่นใจ

เจ้าพนักงานทะเบียนชำนาญงาน

สารบัญ

ชื่องาน	หน้า
๑. งานทะเบียนราษฎร	
สาระสำคัญ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓
- การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน	๔
- ทะเบียนคนเกิด	๕
- ทะเบียนคนตาย	๕
- การย้ายที่อยู่	๖
ขั้นตอนการดำเนินงาน Flow chat ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๙
๑. จัดทำทะเบียนคนเกิด	๑๑
๒. จัดทำทะเบียนคนตาย	๑๑
๓. จัดทำทะเบียนการย้าย	๑๑
๔. ตรวจสอบคดีรับรองรายการบุคคลและบ้าน	๑๒
๕. จัดทำทะเบียนการปลูกสร้างบ้านใหม่	๑๒
๖. แก้ไขหรือจำหน่ายบุคคลและบ้าน	๑๒
๗. การพิมพ์ทะเบียนบ้านแบบเล่ม	๑๓
ด้านการปฏิบัติการ	๑๔
ด้านการบริการ	๒๖
- งานให้บริการบัตรประจำตัวประชาชน	๓๑
ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการ	๓๒
วิธีแก้ไขปัญหา/อุปสรรค	๓๒
๒. การให้สถานภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน	
สาระสำคัญ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓๓
- การแจ้งเกิดเกินกำหนด	๓๓
- การขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง	๓๕
ขั้นตอนการดำเนินงาน Flow chat ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๓๙
๑. การแจ้งเกิดเกินกำหนด	๔๐
๒. การขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง	๔๑
ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการ	๔๕
วิธีการแก้ไขปัญหา/อุปสรรค	๔๕

งานทะเบียนราษฎร

สาระสำคัญ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การทะเบียนราษฎร หมายความว่า งานทะเบียนต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และรวมถึงการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร หมายความว่า ข้อมูลตัวบุคคลที่เกี่ยวกับชื่อตัว ชื่อสกุล เพศ วันเดือนปีเกิด และตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดา ชื่อมารดา ชื่อคู่สมรสและชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อดำเนินงานทะเบียนต่างๆ

งานทะเบียนราษฎรเป็นงานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับทะเบียนบ้าน การแจ้งเกิด การแจ้งเกิดเกินกำหนด การแจ้งตาย การแจ้งตายเกินกำหนด การแจ้งย้ายที่อยู่ การขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน และการขอแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน งานทะเบียนยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย ในด้านเอกสารการทะเบียนราษฎรที่เป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ หน้าที่หลักสำคัญที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร และมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔

พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ ในพระราชบัญญัตินี้ ได้บัญญัติไว้ว่า

“การทะเบียนราษฎร” หมายความว่า งานทะเบียนต่างๆตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร

“ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร” หมายความว่า ข้อมูลตัวบุคคลเกี่ยวกับ ชื่อ ชื่อสกุล เพศ วันเดือนปีเกิดและตาย สัญชาติ ศาสนา ภูมิลำเนา สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ชื่อบิดามารดาหรือผู้รับบุตรบุญธรรม ชื่อคู่สมรส และชื่อบุตร และข้อมูลอื่นที่จำเป็นเพื่อดำเนินงานทะเบียนต่างๆ ในพระราชบัญญัตินี้

“บ้าน” หมายความว่า โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งมีเจ้าบ้านครอบครองและให้หมายความรวมถึงแพ หรือเรือนซึ่งจอดเป็นประจำและใช้เป็นที่อยู่ประจำ หรือสถานที่ หรือยานพาหนะอื่นซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยประจำได้ด้วย

“ทะเบียนบ้าน” หมายความว่า ทะเบียนประจำบ้านแต่ละบ้านซึ่งแสดงเลขประจำบ้าน และรายการของคนทั้งหมดผู้อยู่ในบ้าน

“เจ้าบ้าน” หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวในฐานะเป็นเจ้าของ ผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใดก็ตาม

ในกรณีที่ไม่ปรากฏเจ้าบ้าน หรือเจ้าบ้านไม่อยู่ ตาย สูญหาย สาบสูญ หรือไม่สามารถปฏิบัติกิจการได้ ให้ถือว่าผู้มีหน้าที่ดูแลบ้านในขณะนั้นเป็นเจ้าบ้าน

คนเกิด เมื่อมีคนเกิดให้แจ้งการเกิดดังต่อไปนี้

คนเกิดในบ้าน ให้เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ ที่มีคนเกิดในบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด

คนเกิดนอกบ้าน ให้บิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนเกิดนอกบ้าน หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนดให้แจ้งภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกิดสามสิบวันนับแต่วันเกิด

คนตาย เมื่อมีคนตายให้แจ้งการตาย ดังต่อไปนี้

คนตายในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ ที่คนตายภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย ในกรณีไม่มีเจ้าบ้าน ให้ผู้พบศพแจ้งภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาพบศพ

คนตายนอกบ้าน ให้บุคคลที่ไปกับผู้ตายหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ ที่มีการตายหรือพบศพแล้วแต่กรณี หรือแห่งท้องที่ที่จะพึงแจ้งได้ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาตายหรือเวลาพบศพ ในกรณีเช่นนี้จะแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจก็ได้

การย้ายที่อยู่

ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายที่อยู่ต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ดังต่อไปนี้

เมื่อผู้อยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้าน ให้แจ้งย้ายออกในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้อยู่ในบ้านย้ายออก

เมื่อมีผู้แจ้งย้ายที่อยู่เข้าอยู่ในบ้าน ให้แจ้งการย้ายเข้าภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน

เมื่อผู้อยู่ในบ้านใด หากออกจากบ้านที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไปอยู่ที่อื่นเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และเจ้าบ้านไม่ทราบว่าผู้นั้นไปอยู่ที่ใด ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายออกต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสามสิบวัน นับแต่วันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวันโดยระบุว่าจะไม่ทราบที่อยู่ และให้นายทะเบียนผู้รับแจ้งเพิ่มชื่อและรายการผู้นั้นในทะเบียนบ้านกลาง

ทะเบียนบ้าน ให้ทุกบ้านมีเลขประจำบ้าน บ้านใดยังไม่มีเลขประจำบ้านให้เจ้าบ้านแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งเพื่อขอเลขประจำบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันสร้างบ้านเสร็จ

ผู้ใดรื้อบ้านซึ่งมีเลขประจำบ้าน โดยผู้นั้นไม่ประสงค์จะปลูกบ้านในที่ดินนั้นอีกต่อไปหรือเพื่อไปปลูกในที่อื่น ให้แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันรื้อเสร็จ

๒. ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๕๑)

การแจ้งเกี่ยวกับบ้าน

ข้อ ๓๒ บ้านปลูกสร้างใหม่หรือปลูกสร้างนานแล้วแต่ยังไม่มีบ้านเลขที่ เมื่อเจ้าบ้านแจ้งขอมีบ้านเลขที่ต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนถือปฏิบัติ ดังนี้

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๖)

(๒) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๓) ตรวจสอบสภาพความเป็นบ้าน

(๔) กำหนดบ้านเลขที่

(๕) กำหนดเลขรหัสประจำบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๕)

(๖) จัดทำทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและมอบให้ผู้แจ้งเป็นหลักฐาน

(๗) รายงานการกำหนดเลขรหัสประจำบ้านตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๘)

ทะเบียนคนเกิด

ข้อ ๕๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนมีสัญชาติไทยเกิดในบ้านให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและบัตรประจำตัวของผู้แจ้งหรือบัตรประจำตัวบิดามารดา (ถ้ามี) หนังสือรับรองการเกิด (ถ้ามี) แล้วตรวจสอบกับทะเบียนบ้าน

(๒) ลงรายการในสูติบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๔) มอบสูติบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) สูติบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๑)

(๖) สูติบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

ข้อ ๕๓ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งว่าคนไม่มีสัญชาติไทยเกิดในบ้านให้ดำเนินการตามข้อ ๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) - (๖) เว้นแต่การเพิ่มชื่อคนเกิดให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) ของบ้านที่มีคนเกิด

ทะเบียนคนตาย

ข้อ ๖๑ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนในท้องที่ตายในบ้านให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกและตรวจสอบบัตรประจำตัวของผู้แจ้ง หนังสือรับรองการตาย (ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคล (ถ้ามี)

(๒) ลงรายการในมรณบัตร ทั้ง ๓ ตอน

(๓) จำหน่ายรายการคนตายในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน โดยประทับคำว่า “ตาย” สีแดงไว้หน้ารายการคนตาย

(๔) มอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ และหลักฐานประกอบการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๕) มรณบัตร ตอนที่ ๒ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๒)

(๖) มรณบัตร ตอนที่ ๓ ส่งหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

ข้อ ๖๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งว่ามีคนต่างท้องที่ตายในบ้านให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ดำเนินการตามข้อ ๖๑ และให้ระบุในมรณบัตรด้านบนซ้ายว่า “ตายต่างท้องที่”

(๒) ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนที่คนตายมีชื่อในทะเบียนบ้าน

(๓) เมื่อได้รับตอบรับมรณบัตร ตอนที่ ๒ จากสำนักทะเบียนกลางแล้วจึงจัดส่งมรณบัตร ตอนที่ ๓ ยังหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่

(๔) กรณีไม่ทราบว่ามีชื่อในทะเบียนบ้านของสำนักทะเบียนใดให้ส่งมรณบัตร ตอนที่ ๒ ไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อดำเนินการต่อไป

การย้ายที่อยู่

การย้ายออก

ข้อ ๗๙ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการแจ้งการย้ายออก ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะแจ้งย้ายออก แล้วตรวจสอบรายการบุคคลที่จะแจ้งย้ายออก

(๓) ลงรายการในใบแจ้งย้ายที่อยู่ ๓ ตอน

(๔) จำหน่ายรายการคนย้ายออกในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน โดยประทับคำว่า “ย้าย” สิ้นเงิน ไร่หน้ารายการคนย้ายออก

(๕) มอบใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒ พร้อมหลักฐานการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๖) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๓ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๓)

การย้ายเข้า

ข้อ ๘๐ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับการย้ายเข้า ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง

(๒) เรียกสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่จะแจ้งการย้ายเข้า แล้วตรวจสอบใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒

(๓) รับแจ้งการย้ายเข้า

(๔) เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

(๕) มอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านพร้อมหลักฐานการแจ้งคืนให้ผู้แจ้ง

(๖) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๒ ตอบรับไปยังสำนักทะเบียนต้นทางภายใน ๗ วัน

(๗) ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ ตอนที่ ๑ รายงานตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๓)

๓. ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๗)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๑) วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการทะเบียนกลางวางระเบียบการจัดทำทะเบียนราษฎรไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ระบบคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ระบบการประมวลผลข้อมูลการทะเบียนราษฎร ด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๔ สำนักทะเบียนกลางใดที่ผู้อำนวยการประกาศให้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้ใช้ระเบียบนี้

ข้อ ๕ การจัดทำทะเบียนราษฎรในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการด้วยระบบคอมพิวเตอร์

๑. การออกหลักฐานการแจ้ง
๒. การจัดทำทะเบียนราษฎร
๓. การควบคุมทะเบียนราษฎร
๔. การสำรวจตรวจสอบทะเบียนราษฎร

ข้อ ๕/๑ การออกหลักฐานการรับแจ้งการเกิด การตาย การย้ายที่อยู่ หรือการคัดและรับรองรายการทะเบียนราษฎรด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ให้นายทะเบียนดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่เวลาที่ได้รับคำร้อง หากไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้แจ้งผู้ร้องทราบพร้อมเหตุผลที่ไม่อาจดำเนินการได้

๔. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๖ เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชการปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

๔.๑ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๔.๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและความปลอดภัยของสังคมส่วนรวมตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการโดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการกล่าวคือ ให้เป็นหน้าที่ของราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

๔.๓ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำการของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้

๔.๔ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชน หรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ในส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงานและประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใด และ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้นมีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้น ต้องปฏิบัติก็ได้ให้เป็นหัวหน้าของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องตรวจสอบ ให้ข้าราชการปฏิบัติงานได้แล้วเสร็จ ตามกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชนหรือจากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายในสิบห้าวัน หรือภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ตามมาตรา ๓๗ ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

สรุป การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีถือเป็นการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน และเป็นการอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานของประชาชน โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการดำเนินงาน และ Flow Chat แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ดังนี้

๑. ด้านการปฏิบัติการ

๑.๑ รับคำร้อง และตรวจสอบเอกสาร และหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านทะเบียนราษฎร เพื่อให้แน่ใจว่ามีเอกสารและหลักฐานที่ประกอบการดำเนินการทะเบียนราษฎรที่ครบถ้วน และถูกต้อง

๑.๒ ดำเนินการงานทะเบียนราษฎร เช่น จัดทำทะเบียนบ้าน การจัดทำทะเบียนคนเกิด-ตาย การรับแจ้งย้ายที่อยู่อาศัย การแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่กำหนดไว้ และสามารถให้บริการที่สร้างความพึงพอใจและสอดคล้องความต้องการของประชาชน

๑.๓ จัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อสนับสนุนงานเลือกตั้งให้เป็นไปสะดวก ราบรื่น และมีประสิทธิภาพ

๑.๔ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูล เอกสาร หลักฐานและรายงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานทะเบียน เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการค้นหา และเป็นหลักฐานอ้างอิงในการดำเนินการต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑.๕ จัดทำฐานข้อมูลงานทะเบียน เพื่อให้มีข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ในการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านงานทะเบียน

๑.๖ แก้ไขปัญหาต่างๆ ในเบื้องต้นด้านงานทะเบียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้

๑.๗ ศึกษา และติดตามเทคโนโลยีองค์ความรู้ใหม่ๆ กฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานทะเบียน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒. ด้านการบริการ

๒.๑ ให้คำปรึกษาและแนะนำในเบื้องต้นแก่บุคลากร ประชาชน ผู้ที่มาติดต่อ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านงานทะเบียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

๒.๒ ประสานงานด้านทะเบียนกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านทะเบียนให้มีความสะดวก เรียบร้อย และราบรื่น

ขั้นตอนการปฏิบัติงานในแต่ละงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงานทะเบียนราษฎร

๑. บริการสอบถามและกรอกแบบฟอร์มคำร้องต่างๆ พร้อมยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่รับคำร้อง
๒. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
๓. ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นฯตรวจสอบเอกสาร หากถูกต้องให้ดำเนินการตามคำร้องด้วยระบบคอมพิวเตอร์
๔. ผู้ช่วยนายทะเบียนท้องถิ่นฯ หรือนายทะเบียนท้องถิ่นฯลงนามอนุญาตในเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๕. ชำระค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร

ขั้นตอนการปฏิบัติงานทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน

๑. กรองคำร้องและหยิบบัตรคิว
๒. ยื่นเอกสาร
๓. จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือซ้ายและขวา
๔. ถ่ายรูป ตรวจสอบข้อมูลและลงลายมือชื่อ
๕. รอพิมพ์บัตรประจำตัวประชาชน
๖. จัดเก็บลายพิมพ์นิ้วชี้ซ้ายและขวา

๑. จัดทำทะเบียนคนเกิด

เมื่อมีคนเกิด ต้องแจ้งชื่อคนเกิดให้ถูกต้องตามหลักการตั้งชื่อบุคคล พร้อมกับการแจ้งการเกิดให้เจ้าบ้านหรือบิดาหรือมารดาแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนเกิดในบ้านภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
๒. บัตรประจำตัวประชาชนผู้แจ้ง
๓. หนังสือรับรองการเกิดจากโรงพยาบาล (ถ้ามี)

ขั้นตอนในการติดต่อ

๑. ผู้แจ้งยื่นเอกสารและหลักฐานต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่เด็กเกิด
๒. นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานกับทะเบียนบ้าน และลงรายการในสูติบัตรแล้วเพิ่มชื่อเด็กในทะเบียนบ้านและ สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน แล้วมอบสูติบัตรตอนที่ ๑ และสำเนาทะเบียนบ้านคืนให้กับ ผู้แจ้ง

๒. จัดทำทะเบียนคนตาย

เมื่อมีคนตายให้แจ้งการตาย ให้เจ้าบ้านหรือผู้พบศพแจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ที่มีคนตายภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง นับแต่เวลาตาย หรือพบศพ

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านที่คนตายมีชื่อและรายการบุคคล (ถ้ามี)
๒. หนังสือรับรองการตายจากโรงพยาบาล (ถ้ามี)
๓. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้แจ้ง

ขั้นตอนในการติดต่อ

๑. ผู้แจ้งยื่นเอกสารและหลักฐานต่อนายทะเบียน เพื่อตรวจสอบและลงรายการในมรณบัตร
๒. จำหน่ายชื่อผู้ตายออกจากทะเบียนบ้าน โดยจะประทับคำว่า "ตาย" สีแดง ไว้หน้ารายการคนตาย
๓. มอบมรณบัตร ตอนที่ ๑ สำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนคืนผู้แจ้ง

๓. จัดทำระบบทะเบียนการย้าย

เมื่อมีผู้ย้ายที่อยู่เข้าอยู่ในบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งการย้ายเข้า ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ย้ายเข้าอยู่ในบ้าน เมื่อผู้ย้ายอยู่ในบ้านย้ายที่อยู่ออกจากบ้าน ให้เจ้าบ้านแจ้งย้ายออก ภายในสิบห้าวันนับแต่ผู้ย้ายอยู่ในบ้านนั้นย้ายออก

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. สำเนาทะเบียนบ้าน (ฉบับเจ้าบ้าน)
๒. บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
๓. หนังสือมอบหมายจากเจ้าบ้าน (กรณีผู้แจ้งย้ายไม่ใช่เจ้าบ้าน)
๔. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้าน
๕. ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ (ท.ร. ๖) ตอนที่ ๑ และ ๒ ซึ่งเจ้าบ้านลงนามยินยอมให้ย้าย

ขั้นตอนในการติดต่อ

๑. ยื่นเอกสาร และหลักฐานต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่จะย้ายเข้า
๒. นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐาน และรายการใบแจ้งการย้ายที่อยู่และเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน และสำเนาทะเบียนบ้าน (ฉบับเจ้าบ้าน) โดยตรวจสอบรายการให้ถูกต้องตรงกันแล้วมอบสำเนาทะเบียนบ้านและหลักฐานคืนให้ผู้แจ้ง

๔. ตรวจสอบคำรับรองรายการบุคคลและบ้าน

เป็นระบบเพื่อให้นายทะเบียนสามารถตรวจสอบข้อมูลรายการบุคคลและบ้าน จากฐานข้อมูลได้ พร้อมทั้งสามารถตรวจสอบประวัติการเปลี่ยนแปลง การพิมพ์เอกสารรับรองรายการบุคคลให้กับประชาชนได้ถูกต้อง

ดำเนินการตามขั้นตอนของลักษณะการทำงานที่เลือก โดยสามารถเลือก

- จากรายการคำร้อง
- เลขประจำตัวประชาชน
- เลขรหัสประจำบ้าน
- ชื่อตัว ชื่อสกุล
- รายละเอียดที่อยู่

๕. จัดทำทะเบียนการปลูกสร้างบ้านใหม่

ทะเบียนบ้าน หมายความว่าทะเบียนประจำบ้านแต่ละบ้าน ซึ่งแสดงเลขประจำบ้านและรายการของคนทั้งหมดที่อยู่ในบ้าน

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. หนังสือขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน หรือหนังสือสัญญาซื้อขายบ้าน (ถ้ามี)
๒. บัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน
๓. บัตรประจำตัวผู้แจ้งหรือผู้ได้รับมอบหมาย
๔. หนังสือมอบหมาย (ถ้ามี)

ขั้นตอนในการติดต่อ

๑. เมื่อสร้างบ้านเสร็จแล้วไปติดต่อ ณ สำนักทะเบียน ที่ได้ปลูกสร้างบ้าน
๒. นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานเมื่อถูกต้องแล้ว จะจัดทำหลักฐานทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้าน
๓. มอบสำเนาทะเบียนบ้านให้แก่ผู้แจ้ง

๖. แก้ไขหรือจำหน่าย บุคคลและบ้าน

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการในเอกสารการทะเบียนราษฎร

เอกสารการทะเบียนราษฎร ได้แก่ ทะเบียนบ้านและสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน สูติบัตร

และทะเบียนคนเกิด มรณบัตรและทะเบียนคนตาย ใบแจ้งการย้ายที่อยู่ เอกสารการทะเบียนราษฎรที่นายทะเบียนมอบให้ประชาชนเก็บรักษาและใช้เป็นหลักฐาน คือ สูติบัตร มรณบัตร สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน ผู้มีหน้าที่แจ้ง ได้แก่ เจ้าบ้าน บิดามารดา ผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าบ้านหรือผู้ที่เป็น เจ้าของประวัติ

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. เอกสารราชการที่มาแสดงประกอบหลักฐานในการแก้ไขรายการ
๒. บัตรประจำตัวผู้แจ้ง (เจ้าบ้านหรือเจ้าของประวัติหรือบิดามารดา)
๓. สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน
๔. สูติบัตร หรือ มรณบัตร

ขั้นตอนในการติดต่อ

๑. ผู้แจ้งยื่นเอกสารและหลักฐานต่อนายทะเบียนท้องที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน
๒. นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานเห็นว่าเอกสารเชื่อถือได้ แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการใน เอกสารการทะเบียนราษฎรให้ตรงกับหลักฐาน แล้วมอบสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน สูติบัตร หรือมรณบัตรคืนผู้แจ้ง

๗. การพิมพ์ทะเบียนบ้านแบบเล่ม

เพื่อให้บริการการพิมพ์ทะเบียนบ้านแบบเล่มในกรณีต่างๆ เช่นทะเบียนบ้านสูญหาย ชำรุด ถูกทำลาย ซึ่งต้องระบุเลขรหัสประจำบ้านหรืออ่านจากบัตร โดยมีเงื่อนไขว่าบ้านหลังนี้ต้องอยู่ในสำนักทะเบียนที่ปฏิบัติงานเท่านั้น

เอกสารที่ใช้ในการติดต่อ

๑. บัตรประจำตัวประชาชนผู้แจ้ง(เจ้าบ้าน)
๒. สำเนาทะเบียนบ้านที่เคยถ่ายเอกสารไว้

ขั้นตอนในการติดต่อ

ผู้แจ้งยื่นเอกสารและหลักฐานต่อนายทะเบียนท้องที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐานเห็นว่าเอกสารเชื่อถือได้ คัดทะเบียนบ้านขึ้นแทนฉบับที่สูญหายหรือชำรุด พิมพ์รายการบ้าน และพิมพ์รายการคนให้ครบถ้วน

ด้านการปฏิบัติการ

๑.๑ ตรวจสอบเอกสาร

รับคำร้อง

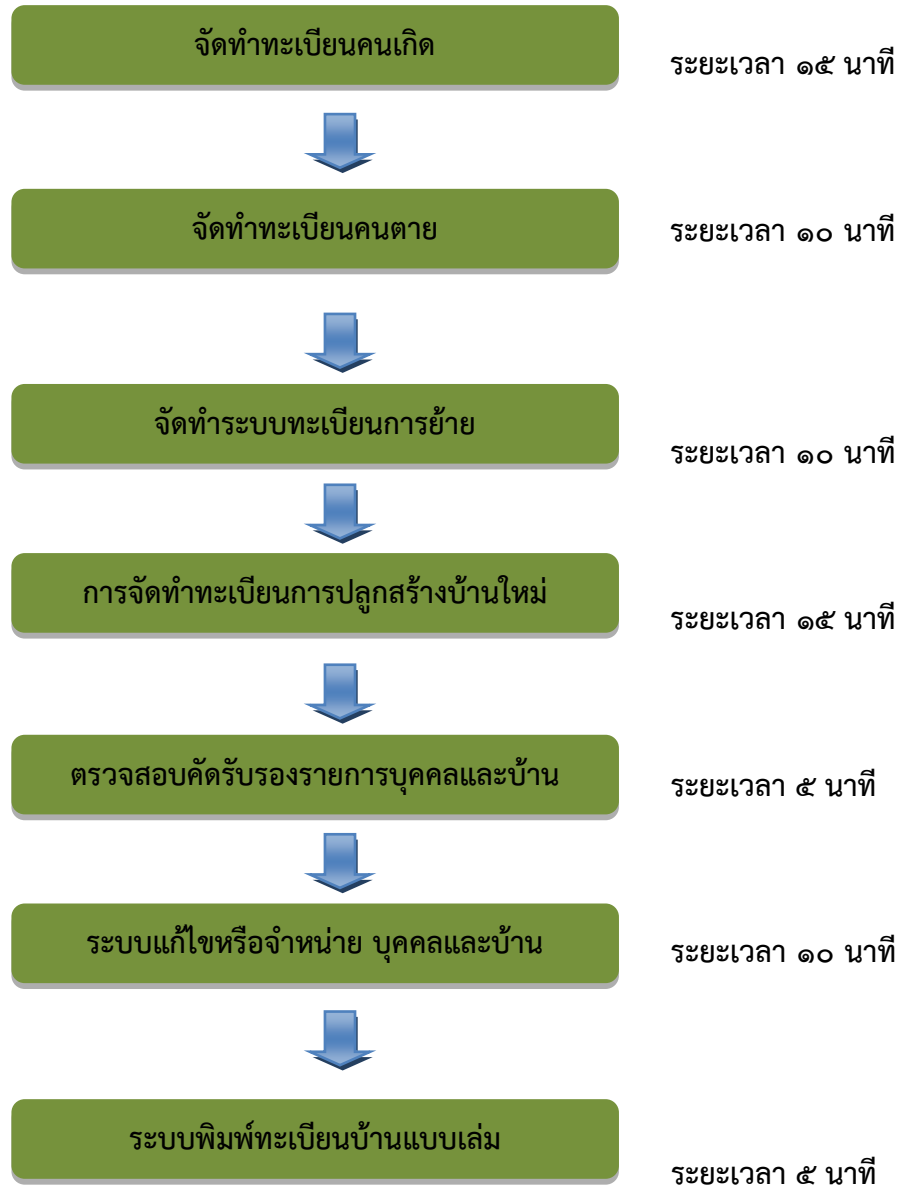

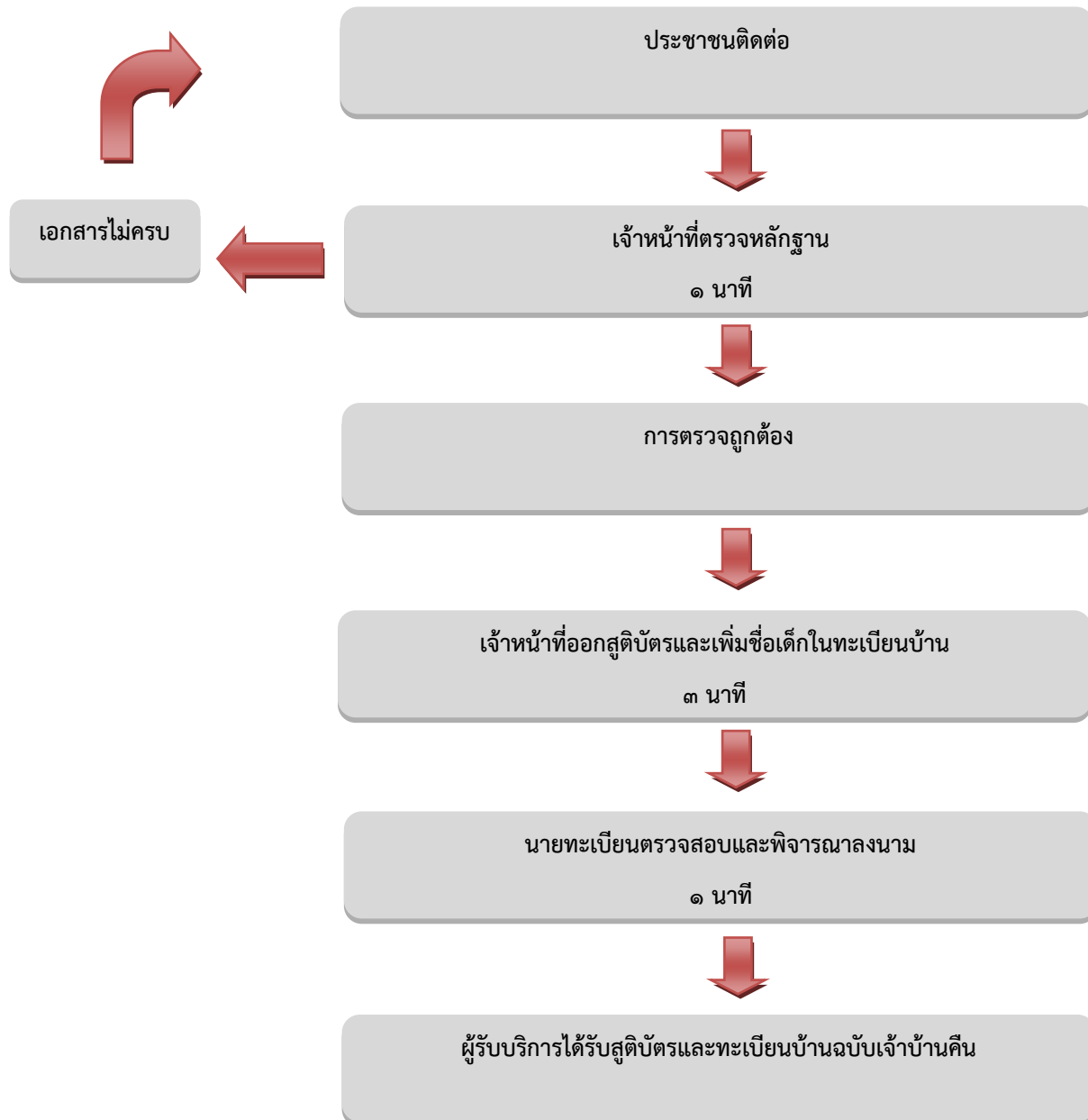
ตรวจสอบเอกสาร

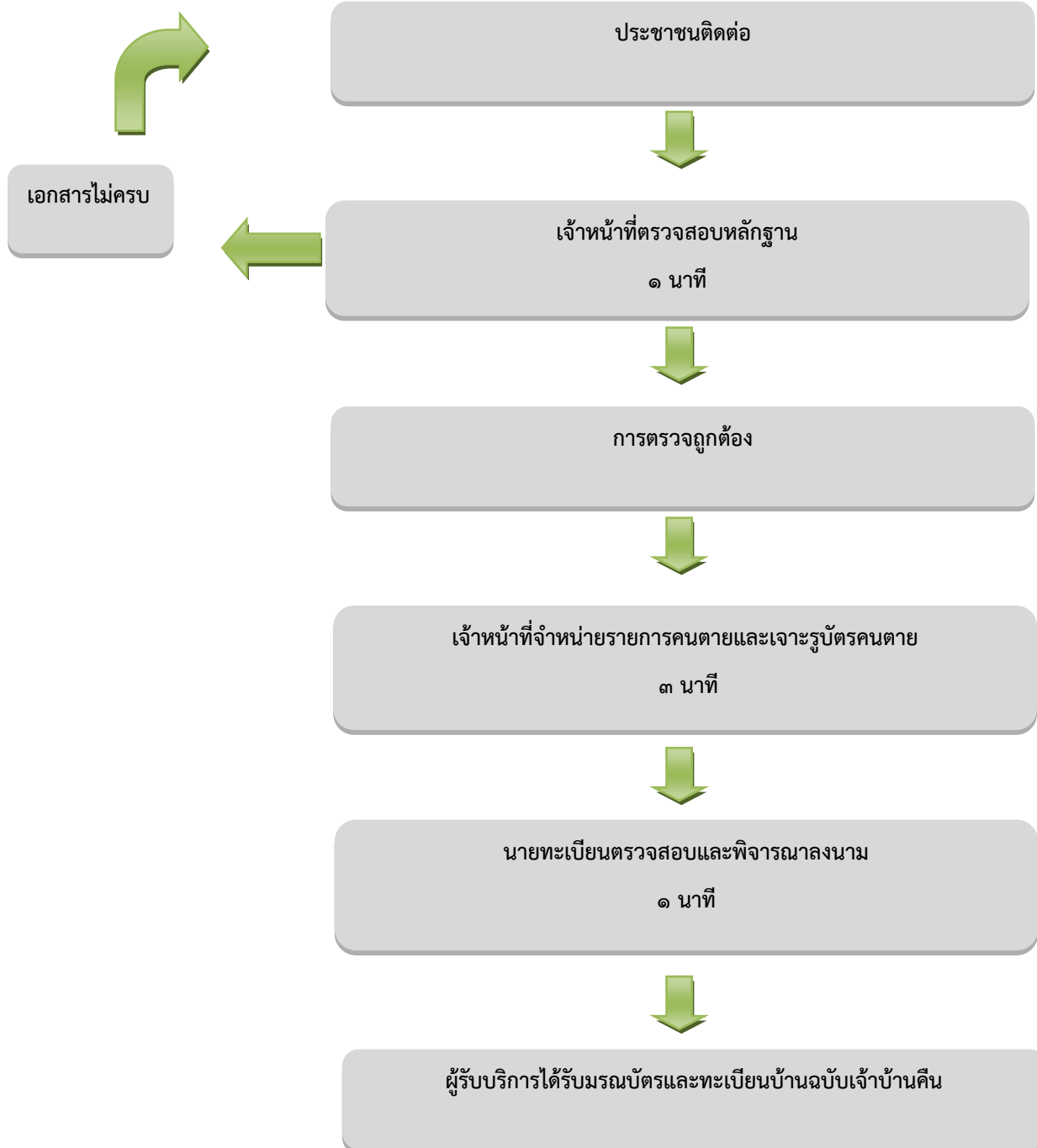

เอกสารครบถ้วน ดำเนินการติดต่องานได้

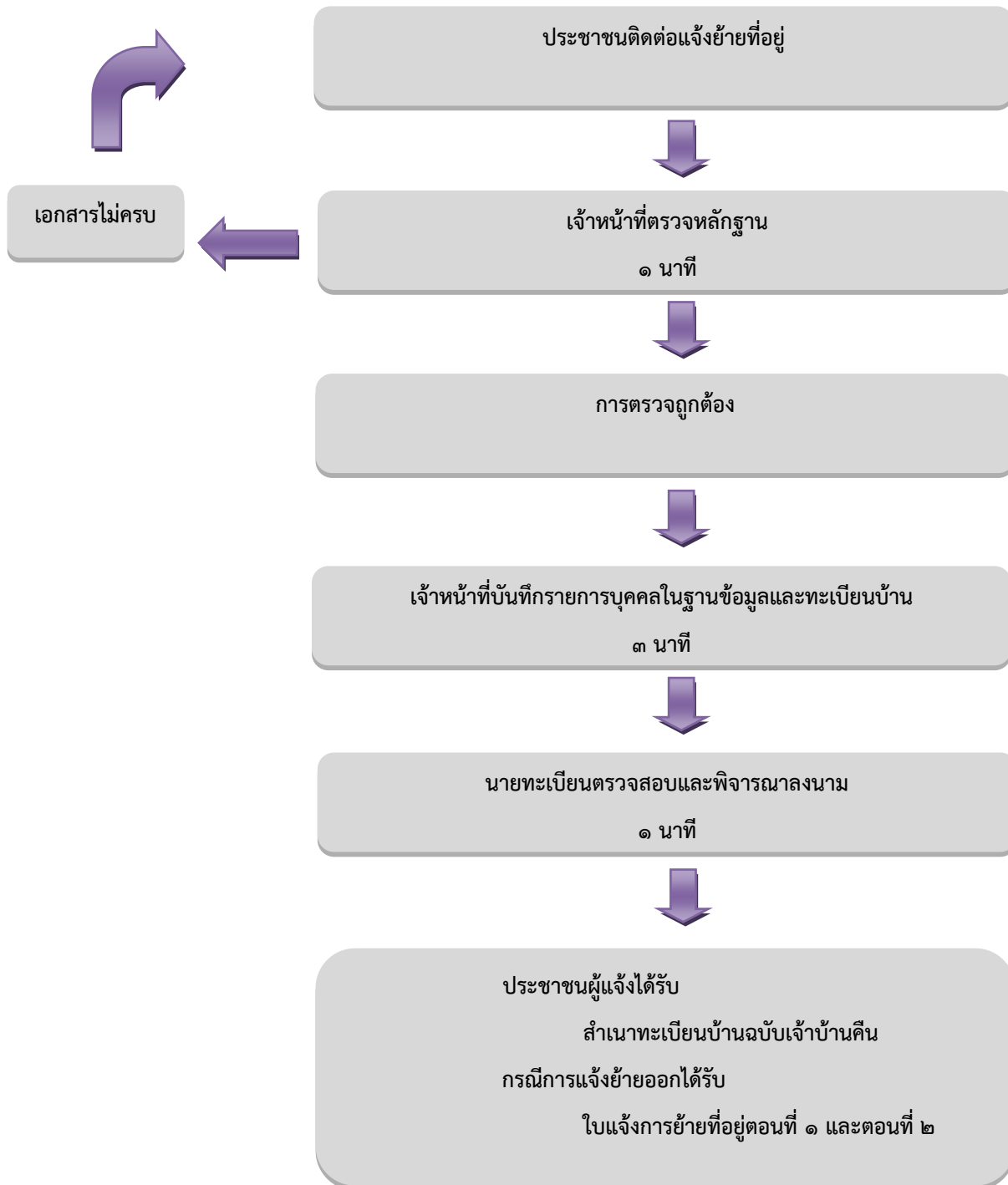
๑.๒ งานทะเบียนราษฎรมีดังนี้

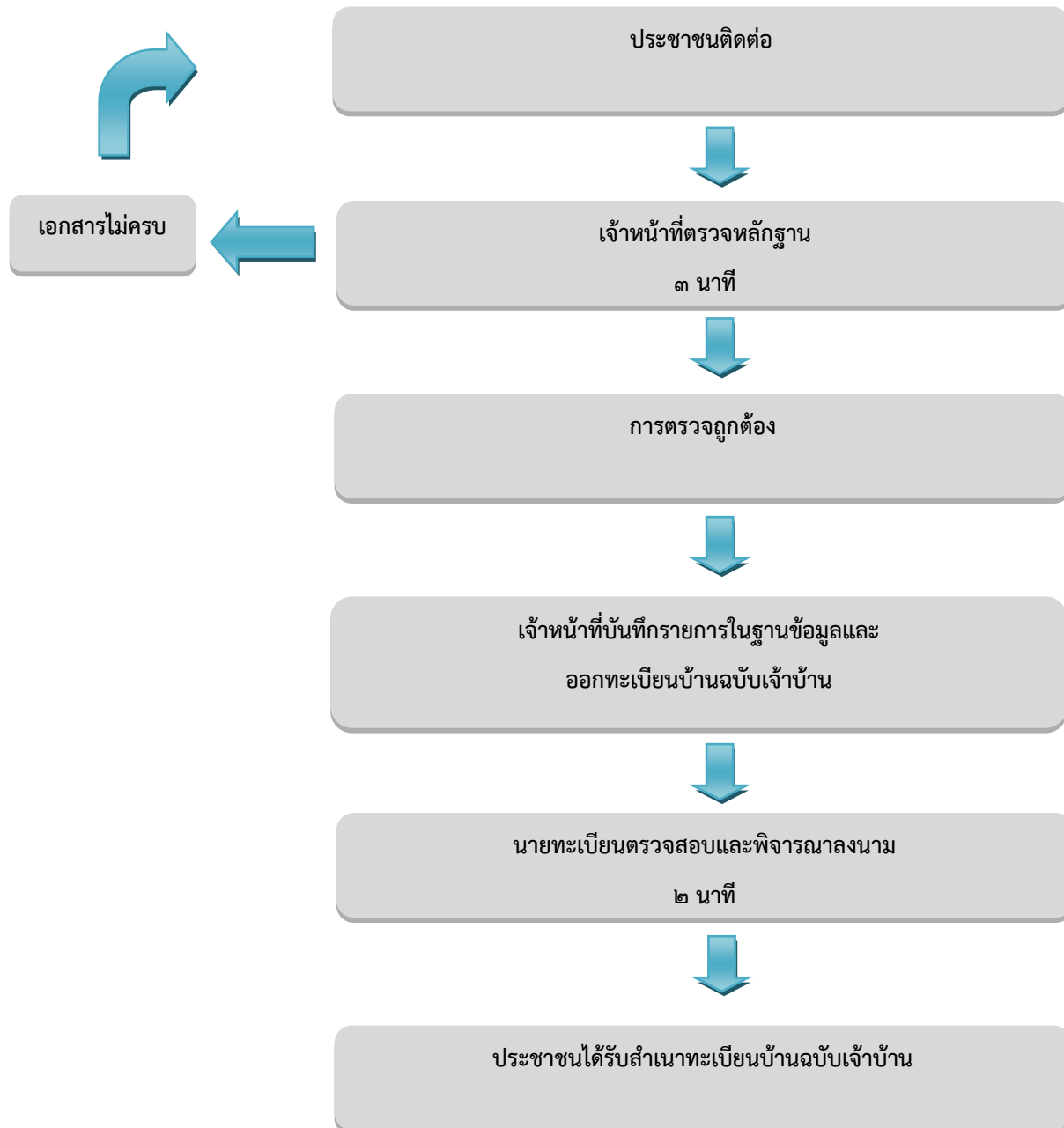

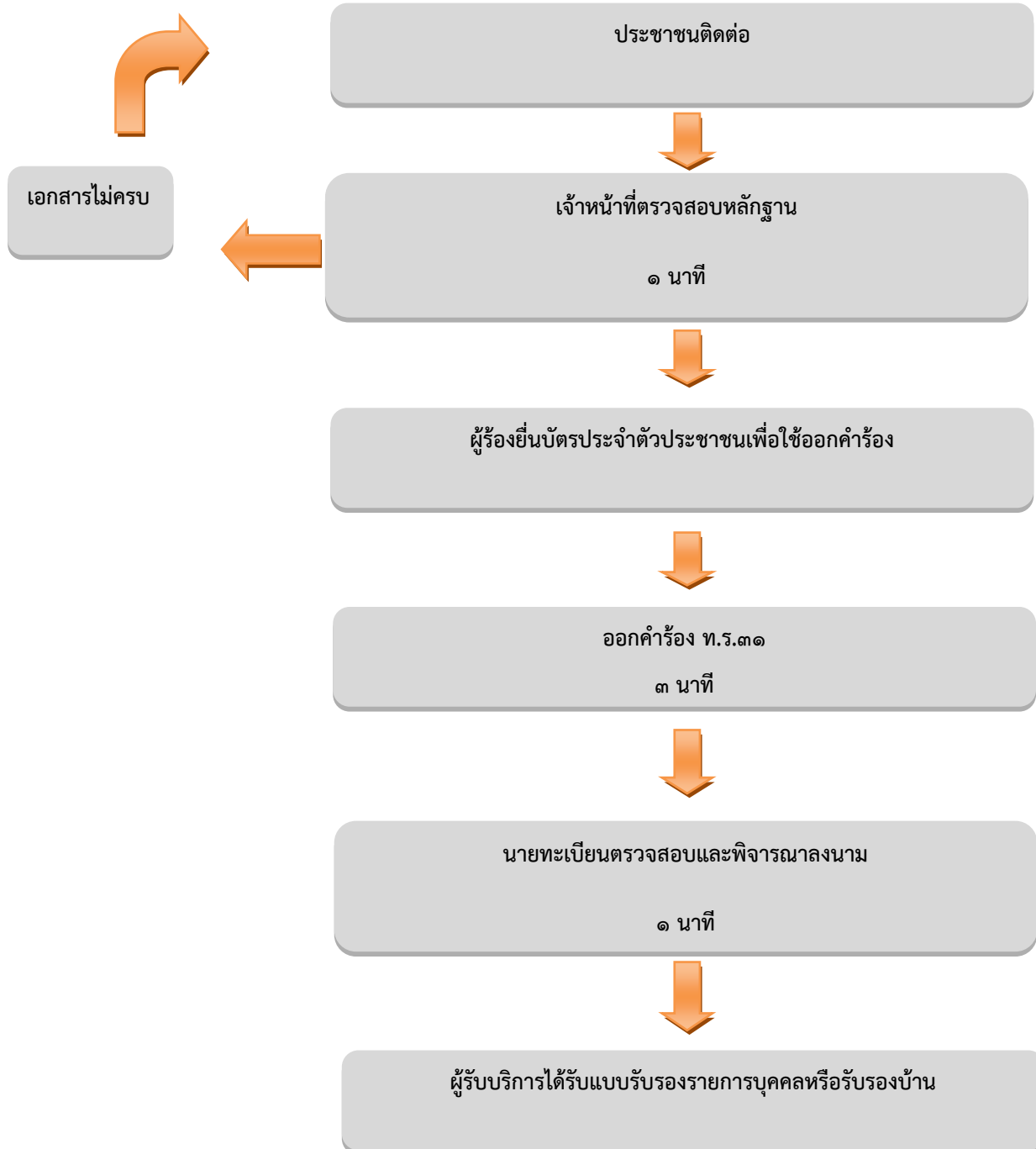
ขั้นตอนการแจ้งเกิด

ขั้นตอนการแจ้งตาย

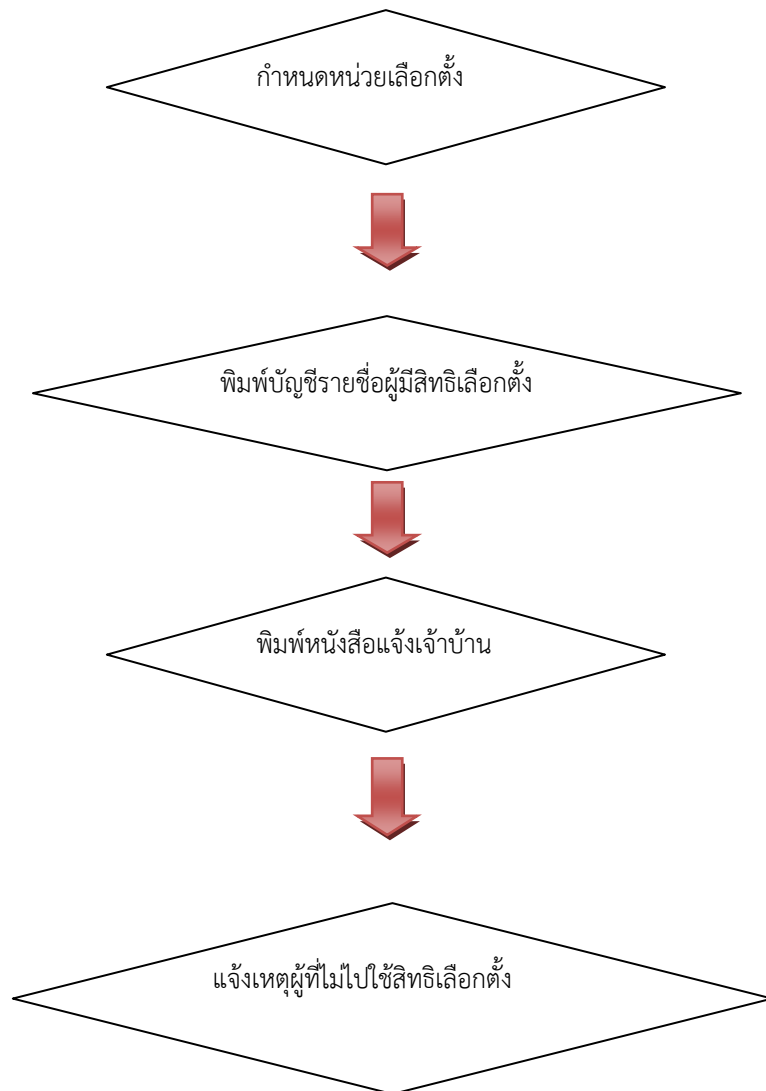
ขั้นตอนการแจ้งย้ายที่อยู่

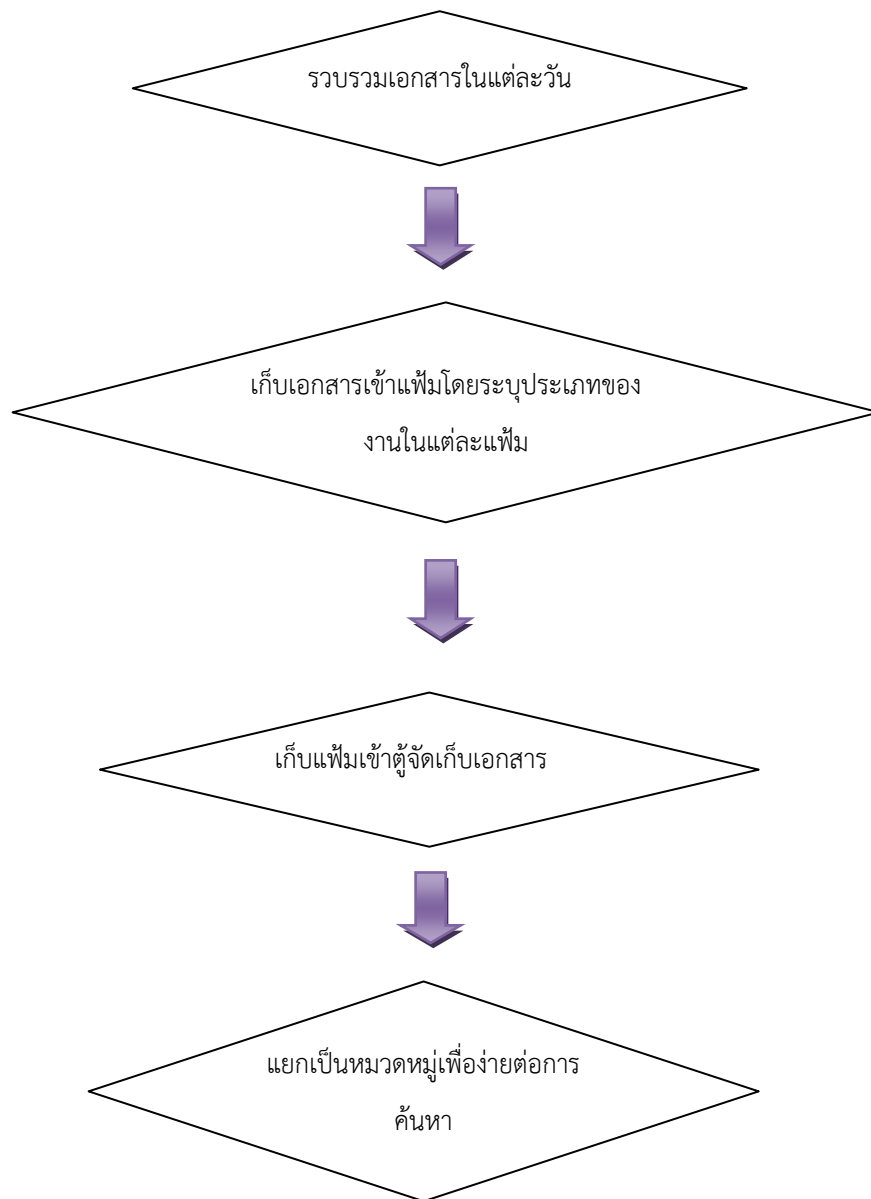
ขั้นตอนการขอยกหมายเลขประจำบ้าน

ขั้นตอนการคัดเลือกรายการบุคคลและบ้าน

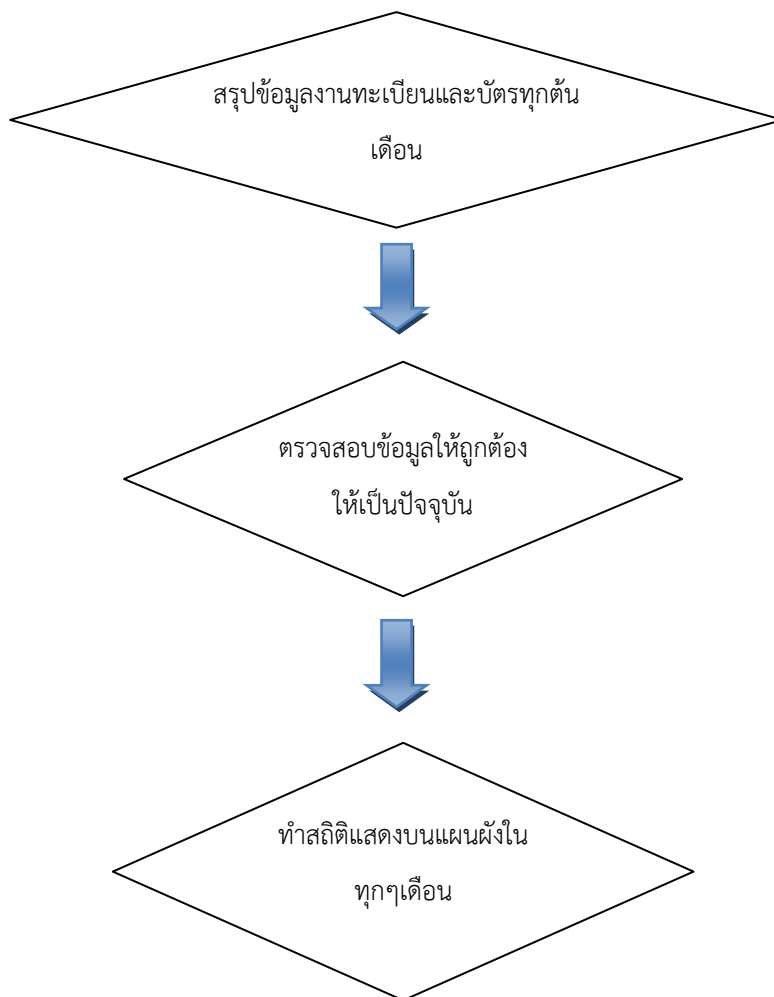
๑.๓ จัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

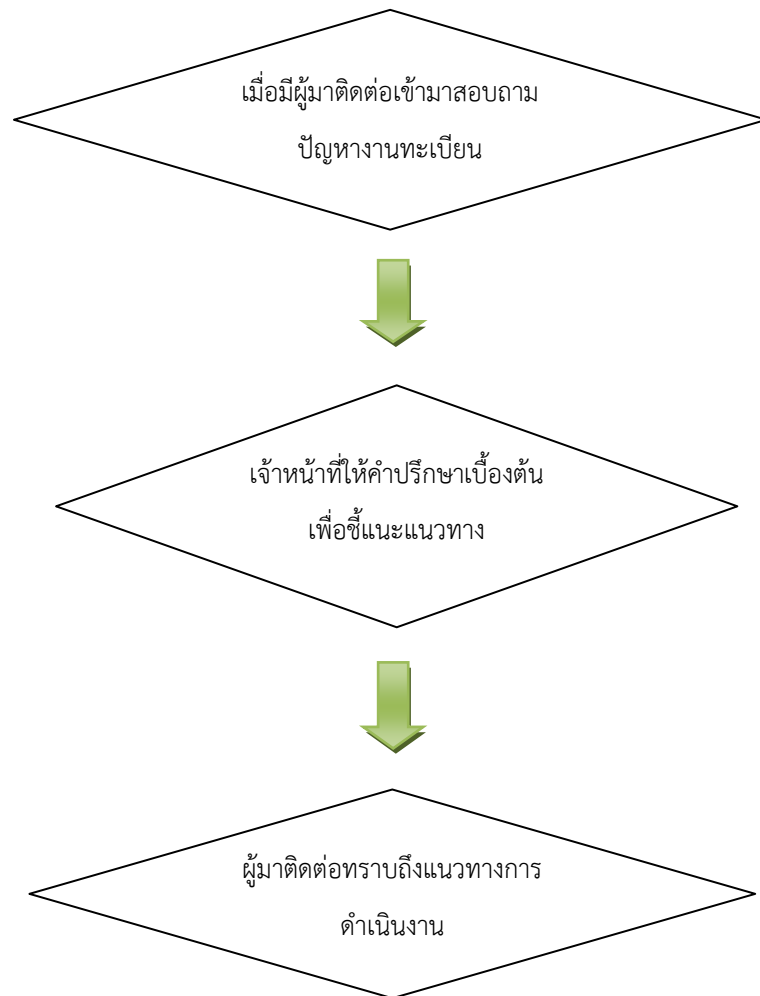
๑.๔ จัดเก็บข้อมูลเอกสารทางทะเบียน

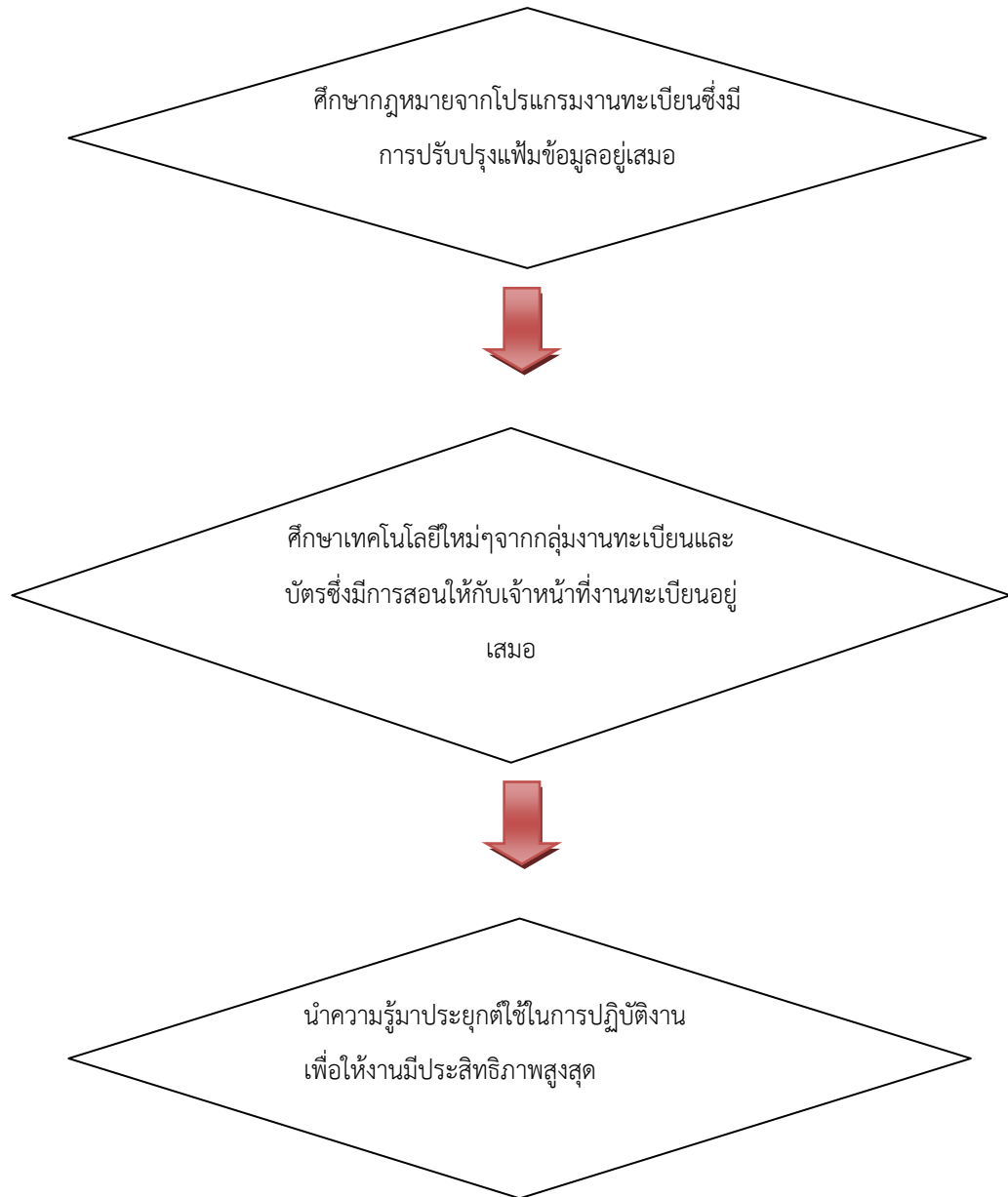
๑.๕ จัดทำฐานข้อมูลงานทะเบียน

๑.๖ แก้ไขปัญหาต่างๆเบื้องต้น

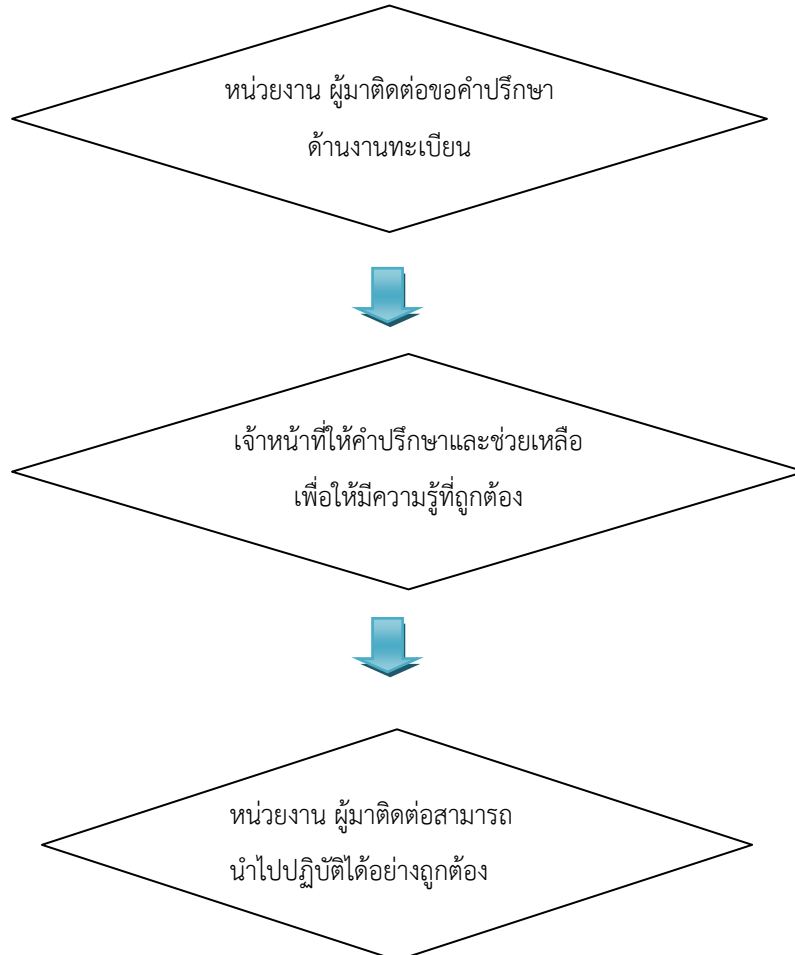

๑.๗ ศึกษาติดตามเทคโนโลยีใหม่และกฎหมายใหม่

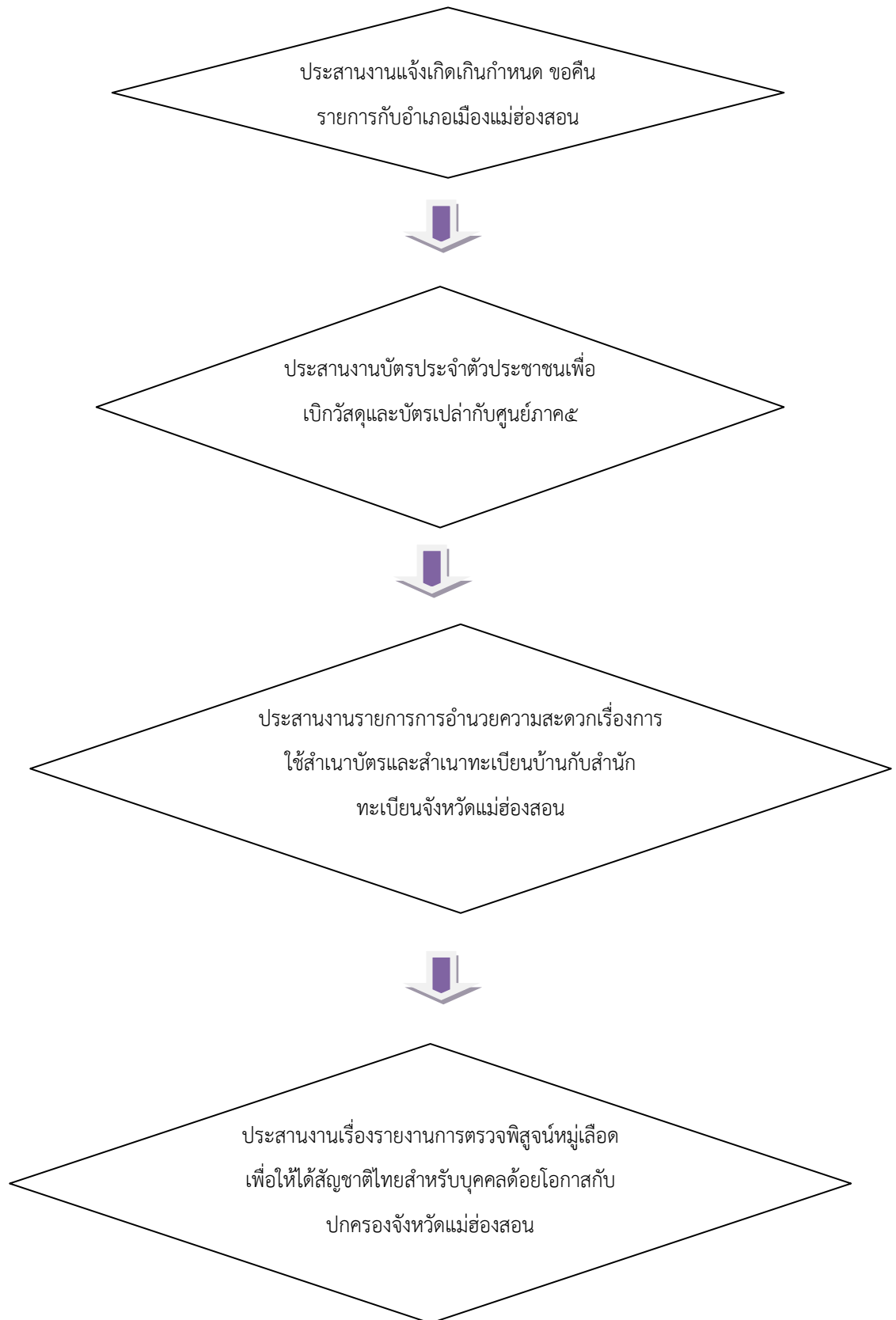

๒.ด้านการบริการ

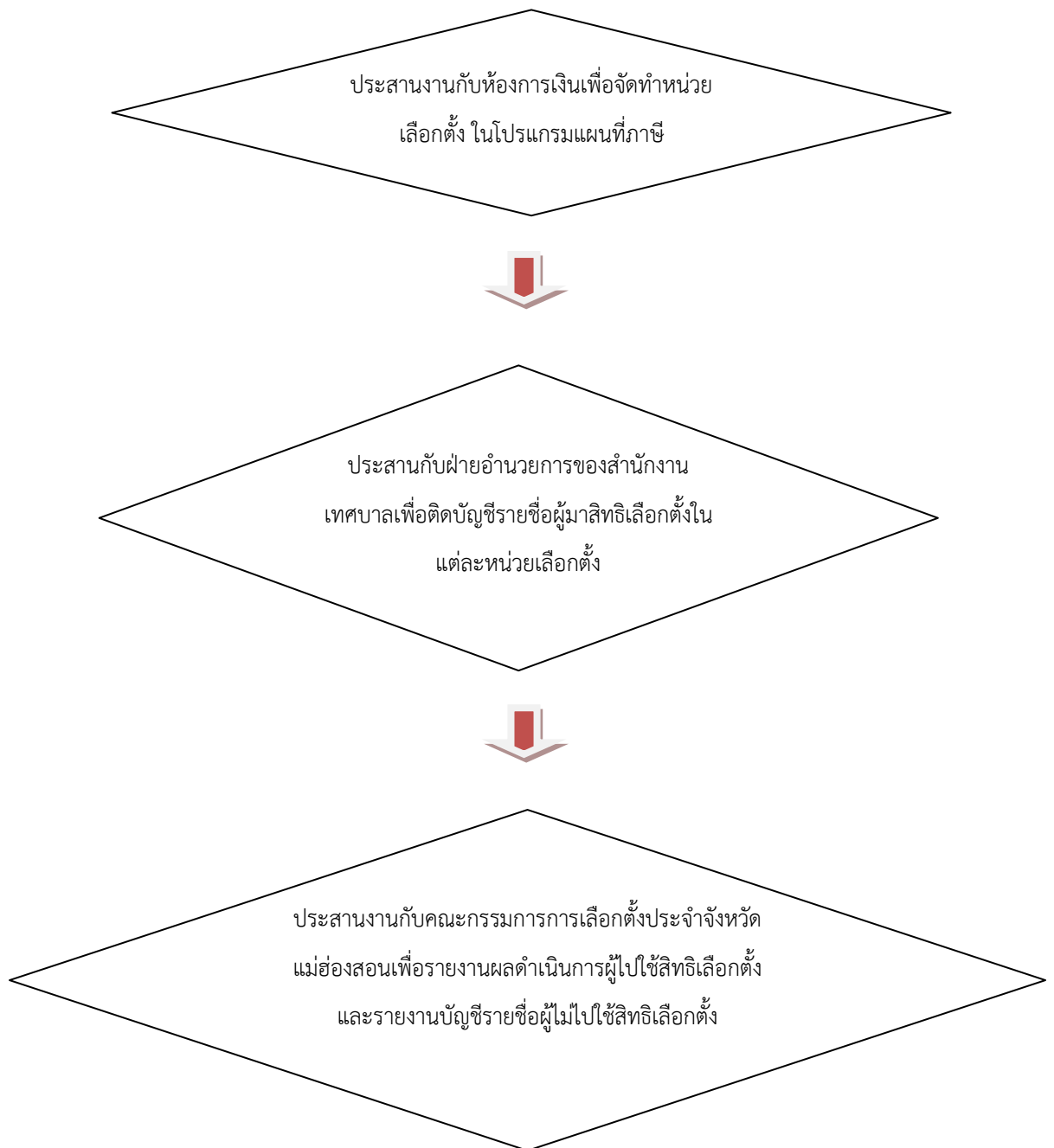
๒.๑ ให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่หน่วยงาน ผู้มาติดต่อที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน

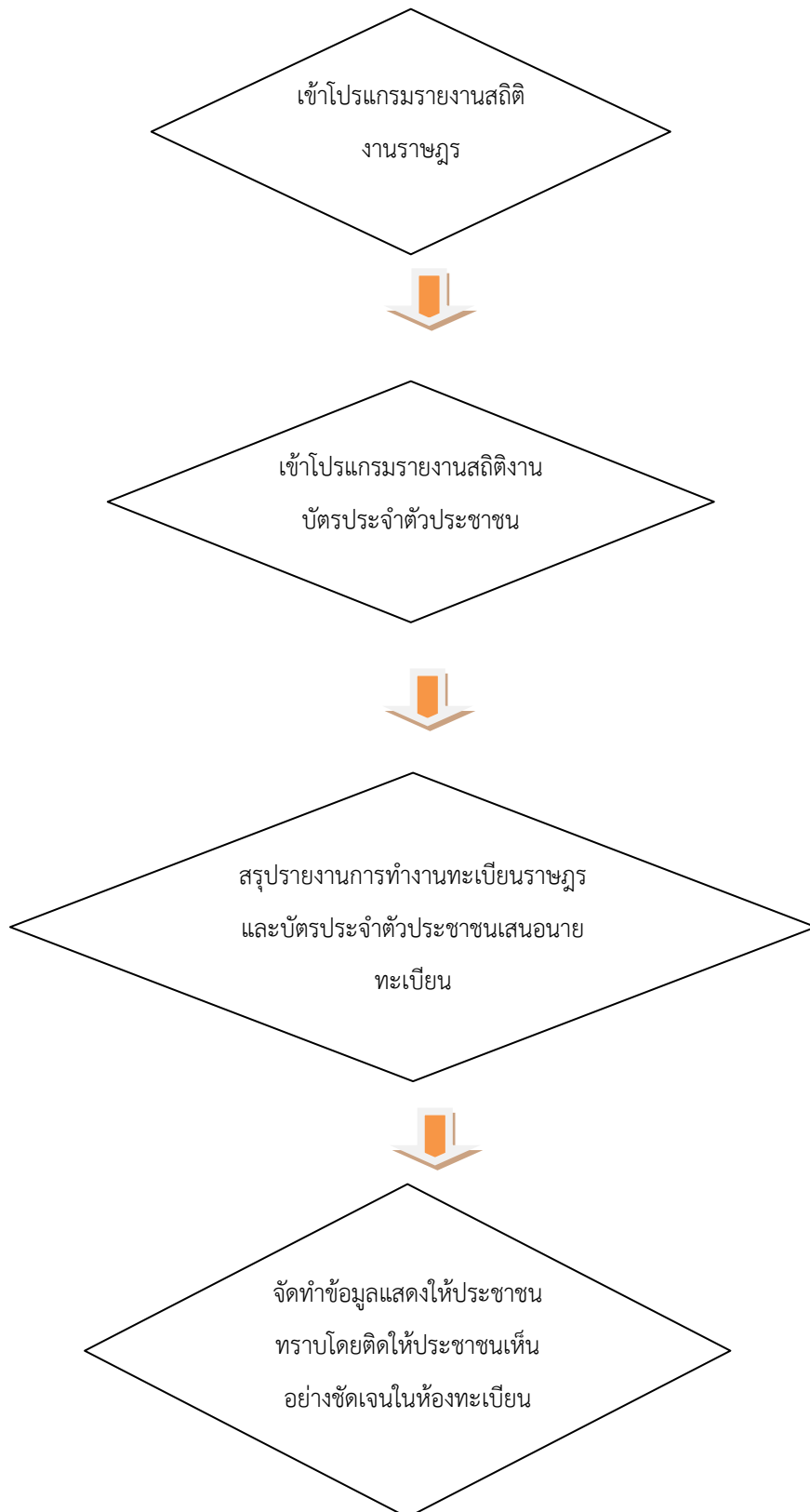
๒.๒ ประสานงานด้านทะเบียนกับหน่วยงานอื่นๆ

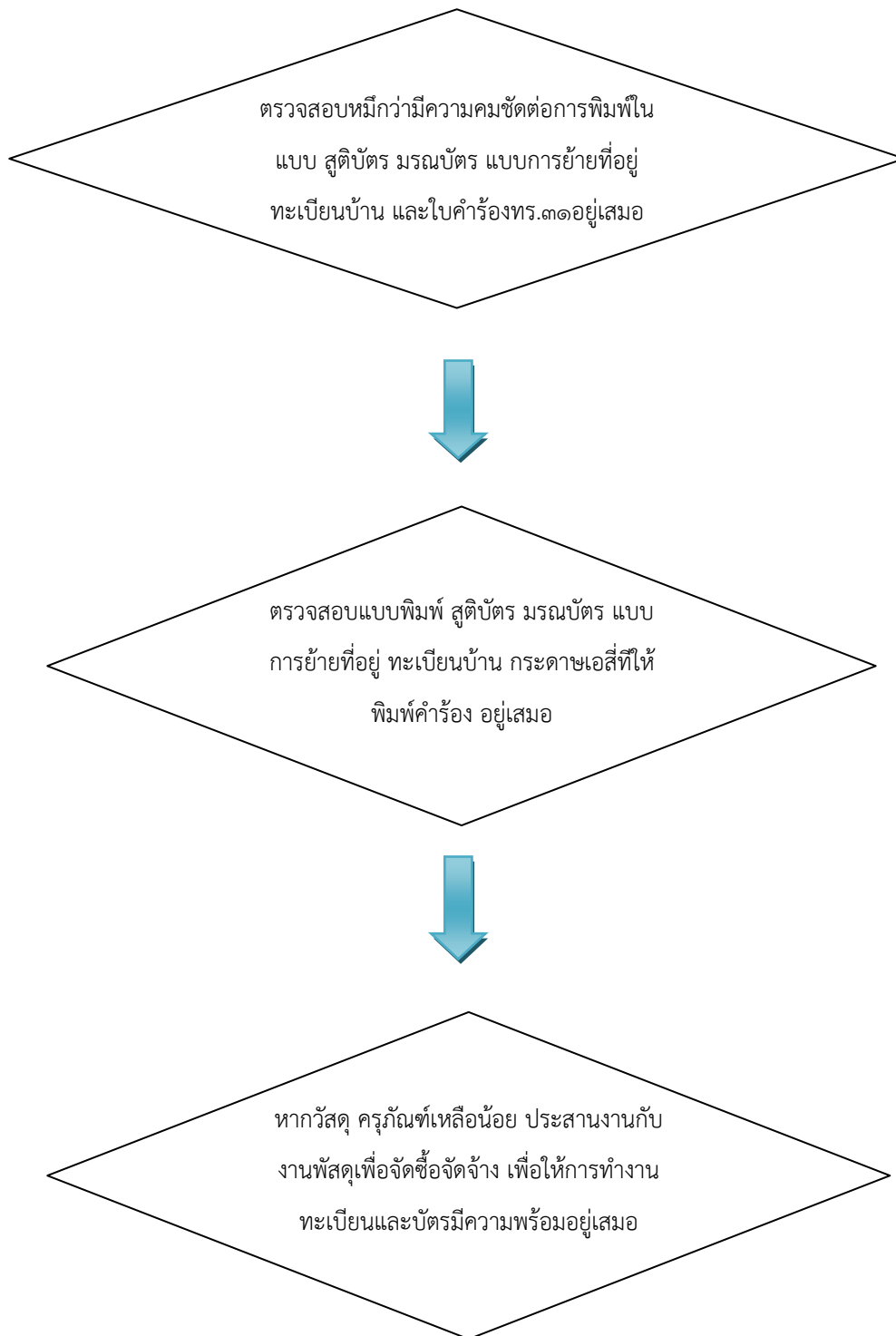
๓.๑ ประธานการจัดทำกิจกรรมเลือกตั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

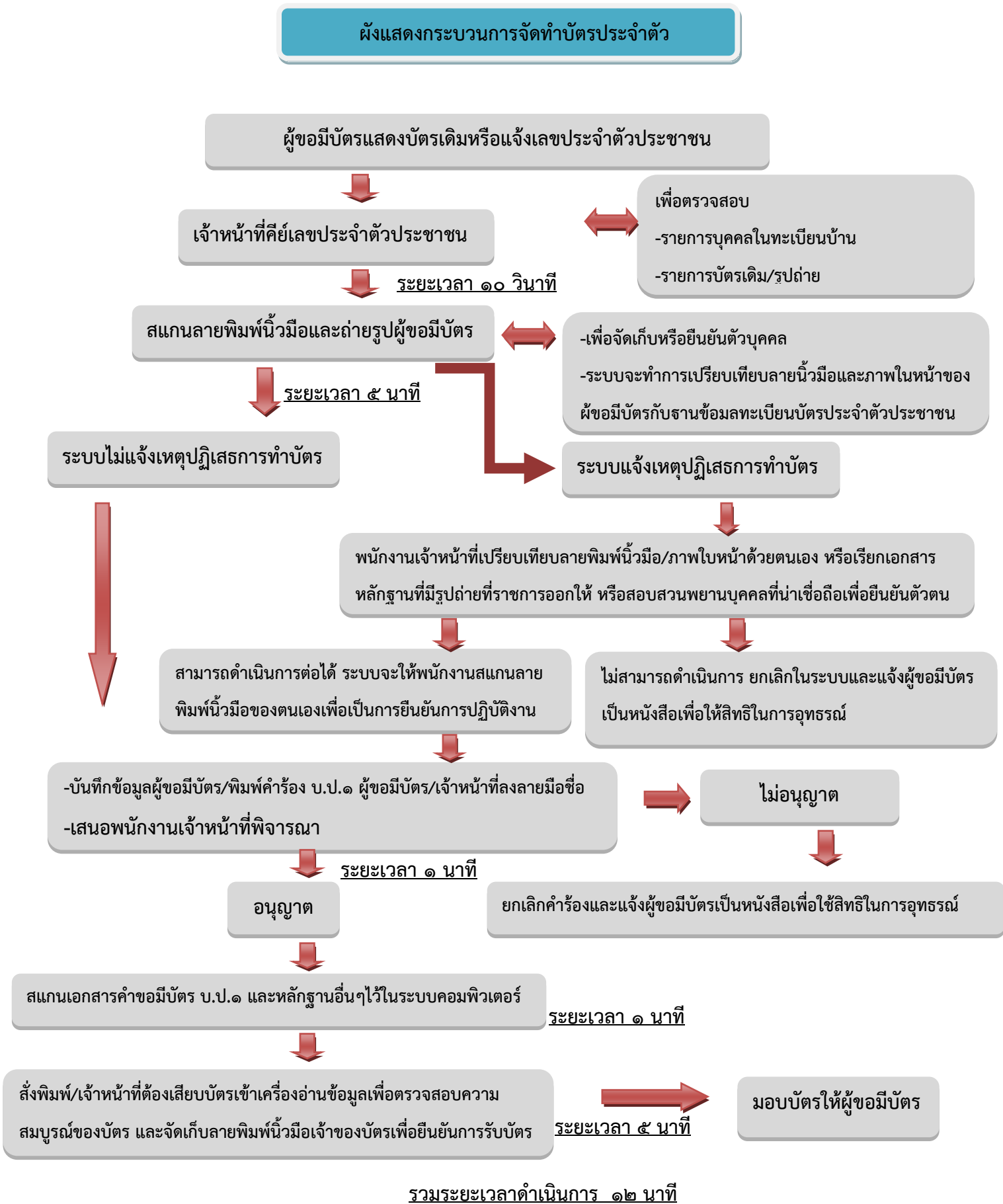
๓.๒ สรุปรายงานในทุกเดือน

๓.๓ ตรวจสอบครุภัณฑ์และสิ่งพิมพ์เพื่อเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงานเสมอ

๓.๔ งานให้บริการบัตรประจำตัวประชาชน

ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการ

๑. งานทะเบียนราษฎรมีระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องมากมายหลายขั้นตอน
๒. ปัญหาขาดการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการติดต่อราชการด้านงานทะเบียนราษฎรให้กับประชาชน
๓. ขั้นตอนการให้บริการแต่ละงาน หลายขั้นตอนและยุ่งยาก ใช้เวลานาน
๔. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการ เช่นเครื่องถ่ายเอกสาร
๕. แบบฟอร์มในการดำเนินการมากเกินไป
๖. ระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎรมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์บ่อยครั้ง

วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคจนเกิดผลสำเร็จ

๑. ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้า ระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ ทั้งการศึกษาค้นคว้าเอง และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มงานทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนท้องถิ่นและสำนักทะเบียนกลาง
๒. ประสานงานประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินการจัดทำขั้นตอนติดต่อราชการด้านงานทะเบียนราษฎรในเวปไซด์ของสำนักงานเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
๓. อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในช่วงเวลาพักเที่ยง โดยการสลับสับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ในการพักรับประทานอาหารกลางวัน เพื่อให้ช่วงเวลา ๑๒.๐๐ น. – ๑๓.๐๐ น. มีการบริการประชาชนอย่างต่อเนื่อง
๔. เสนอเรื่องขอลูกจ้างตามภารกิจเพื่อช่วยปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน
- ๕.อบรมเพิ่มเติมความรู้ผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น ในโครงการอบรมเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาค

การให้สถานภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน

สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน มีโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลของจังหวัด และมีอัตราการแจ้งเกิดที่สูงกว่าโรงพยาบาลอื่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งบุคคลที่มาคลอดบุตรนั้น มีทั้งบุคคลที่เป็นคนไทยและคนต่างด้าว ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนต่างด้าว

ในการนี้ สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ได้ให้ความสำคัญในการให้สภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน ให้มีสภาพทางทะเบียนราษฎรได้อย่างถูกต้อง มีเอกสารทางทะเบียนที่สามารถใช้แสดงสิทธิในการยืนยันตัวบุคคล ได้แก่ สูติบัตร ทะเบียนบ้าน และบัตรประจำตัว เพื่อให้สามารถรับบริการต่างๆ จากภาครัฐ

การให้สถานภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน มี ๒ กรณี คือ

๑. การแจ้งเกิดเกินกำหนด

๒. การขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

สาระสำคัญ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. การแจ้งเกิดเกินกำหนด

๑.๑ พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรา ๗ ทวิ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ย่อมไม่ได้รับสัญชาติไทย ถ้าในขณะที่เกิดบิดาตามกฎหมาย หรือบิดาซึ่งมิได้มีการสมรสกับมารดา หรือมารดาของผู้นั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ในกรณีที่เห็นสมควรรัฐมนตรีจะพิจารณาและสั่งเฉพาะรายให้บุคคลตามวรรคหนึ่งได้สัญชาติไทยก็ได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ให้ถือว่า ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยซึ่งไม่ได้สัญชาติไทยตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยมิได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เว้นแต่มีการสั่งเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๑.๒ พ.ร.บ.การทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๔ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่๒ พ.ศ.๒๕๕๑)

มาตรา ๑๘ เมื่อมีคนเกิดให้แจ้งการเกิดดังต่อไปนี้

(๑) คนเกิดในบ้าน ให้เจ้าบ้าน หรือบิดา หรือมารดา แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่ ที่คนเกิดในบ้าน ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด

(๒) คนเกิดนอกบ้าน ให้บิดา หรือมารดา แจ้งต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่มีคนเกิดนอกบ้าน หรือแห่งท้องที่จะพึงแจ้งได้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเกิด ในกรณีจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ตามกำหนดให้แจ้งในภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันแต่วันเกิด

การแจ้งตาม (๑) และ (๒) ให้แจ้งตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดพร้อมทั้งแจ้งชื่อคนเกิดด้วย

มาตรา ๒๐ เมื่อมีการแจ้งการเกิดตาม มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๑๙/๑ หรือ มาตรา ๑๙/๓ ทั้งกรณีของเด็กที่มีสัญชาติไทย หรือเด็กที่ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิดตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติให้นายทะเบียนผู้รับแจ้ง รับแจ้งการเกิดและออกสูติบัตรเป็นหลักฐานแก่ผู้แจ้งโดยมีข้อเท็จจริงเท่าที่สามารถจะทราบได้

๑.๓ ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ (รวมฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ.๒๕๕๑)

ข้อ ๕๗ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดของผู้มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวของบิดา มารดา หรือเจ้าบ้านของบ้านที่มีการเกิด(ถ้ามี) หรือบัตรประจำตัวของผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบิดา มารดา หรือเจ้าของ(ถ้ามี) สำเนาทะเบียนบ้าน(ท.ร.๑๔)หรือหนังสือมอบหมาย(ถ้ามี) หนังสือรับรองการเกิด(ถ้ามี)

(๒) ตรวจรายการบุคคลในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจสอบว่ามีการแจ้งเกิดและมีรายการบุคคลของคนที่เกิดในทะเบียนบ้านหรือไม่

(๓) ออกใบรับแจ้งการเกิด(ท.ร.๑๐๐) ให้กับผู้แจ้งการเกิด

(๔) พิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติของคนที่เกิดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง

(๕) เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากนายอำเภอว่าคนที่เกิดนั้นเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรและเป็นผู้มีสัญชาติไทย ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเปรียบเทียบคดีความผิดและออกสูติบัตร(ท.ร.๒) ให้แก่ผู้แจ้ง

(๖) เพิ่มชื่อคนที่เกิดเข้าในทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๔) หรือทะเบียนบ้านกลาง (ท.ร.๑๓) แล้วแต่กรณี

(๗) กรณีนายอำเภอแจ้งผลการพิจารณาว่า คนที่เกิดไม่ได้เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทยหรือไม่อาจพิสูจน์สถานะ การเกิดและสัญชาติของบุคคลดังกล่าวได้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น จัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนให้แก่บุคคลนั้นตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางที่เกี่ยวข้องด้วยการสำรวจ และจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

ถ้าการแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่นที่ไม่ใช่ท้องที่เกิด ให้นายทะเบียนอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น เรียกตรวจหลักฐานของผู้แจ้งการเกิดได้แก่ หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.๑/๑) หรือผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่นผลการตรวจสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐ หรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์การเป็นบิดาหรือ

มารดาของคนที่เกิด สำเนาทะเบียนบ้านที่ปรากฏชื่อบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของคนที่เกิดซึ่งต้องเป็นทะเบียนบ้านในเขตท้องที่สำนักทะเบียนอำเภอ หรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่แจ้งการเกิด ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการแจ้งการเกิด หรือการตายต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น แล้วดำเนินการตาม (๒) ถึง (๓) รวมทั้งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นการแจ้งการเกิดสำหรับเด็กที่มีอายุไม่เกินเจ็ดปี บริบูรณ์ในวันที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น รับผิดชอบการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่เกิดแทนนายอำเภอ โดยดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะ การเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง โดยอนุโลม

(ความในข้อ ๕๗ เดิมถูกยกเลิก และใช้ความใหม่แทนโดยข้อ ๔ แห่งระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ (ฉบับที่๕) พ.ศ.๒๕๕๑)

ข้อ ๕๘ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดสำหรับคนที่ไม่มีสัญชาติไทย ให้ดำเนินการตามข้อ๕๗ เว้นแต่การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ดำเนินการตามข้อ ๕๓ หรือข้อ ๕๕ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๘ ทวิ การรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดตามข้อ๕๗ และข้อ๕๘ ของบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๗ ปี ขึ้นไป ให้นายทะเบียนเรียกดูภาพถ่ายของบุคคลที่ขอแจ้งเกิดจากผู้แจ้ง จำนวนรูป และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ขอแจ้งการเกิด ผู้แจ้ง และพยานบุคคลที่ให้การรับรอง รวมทั้งให้บุคคลดังกล่าวลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือในแบบ ท.ร.๒๕ ต่อหน้านายทะเบียน แล้วเสนอนายอำเภอท้องที่พร้อมหลักฐานอื่นเพื่อพิจารณา เมื่อนายทะเบียนได้ดำเนินการรับแจ้งการเกิดแล้ว ให้ส่งแบบ ท.ร.๒๕ รายงานไปยังสำนักทะเบียนกลาง ภายใน ๕ วัน เพื่อจัดเก็บข้อมูลตามวิธีการที่สำนักทะเบียนกลางกำหนด และเมื่อสำนักทะเบียนได้รับแบบ ท.ร.๒๕ ดังกล่าวกลับคืนแล้วให้ดำเนินการจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบหรือค้นหาได้ง่าย

(เพิ่มความตามข้อ๕๘ ทวิ โดยข้อ๔ แห่งระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ (ฉบับที่๓) พ.ศ.๒๕๔๔)

๒ การขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

๒.๑ หนังสือสำนักทะเบียนกลางด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว ๒๔๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

(๑) บุคคลที่ถูกจำหน่ายด้วย ท.ร.๙๗ เมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๕ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เรื่องโครงการปรับปรุงแก้ไขและจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลางทั่วราชอาณาจักร เป้าหมายเป็นกลุ่มคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ (บุคคลประเภท ๖ และ ๗) ที่มีชื่ออยู่ทะเบียนบ้านกลางเป็นเวลานานโดยไม่เคลื่อนไหวทางทะเบียน สำนักทะเบียนกลางได้ประมวลผลบัญชีรายชื่อให้สำนักทะเบียนนำไปปิดประกาศไว้ที่สำนักทะเบียนในบริเวณที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนติดต่อเพื่อดำเนินการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางภายในเวลาที่ปิดประกาศ เป็นระยะเวลา ๖๐ วัน กรณีที่ไม่สามารถย้ายออกได้ ยังคงสถานะไว้ในบ้านกลางตามเดิม เมื่อครบกำหนด ๖๐ วันตามที่ประกาศ สำนักทะเบียนกลางจำหน่ายรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลางที่ไม่มีการติดต่อสำนักทะเบียนตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น การคืนรายการ

จึงต้องคืนรายการกลับเข้าไปในทะเบียนบ้านกลาง ท.ร.๑๓ แล้วแนะนำให้แจ้งย้ายออกไปเข้าทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน

(๒) บุคคลที่ถูกจำหน่ายด้วย ท.ร.๙๗ เมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๑๐๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง การจัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เป้าหมายคือเป็นคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ (บุคคลประเภท ๖ และ ๗) ที่ไม่มารายงานตัวเพื่อขอทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งให้สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ประชาสัมพันธ์จัดทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยของกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุ ๕ ปีขึ้นไปมายื่นเรื่องเพื่อขอมีบัตรประจำตัว และชนกลุ่มน้อยที่มีอายุ ๑๒ ปีขึ้นไปที่ยังไม่ขอมีบัตรประจำตัวซึ่งจัดทำไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ (บัตรแถบแม่เหล็ก) ให้มารายงานตัวเพื่อขอจัดทำบัตรให้ครบถ้วน ภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ บุคคลที่ไม่มารายงานตัวตามกำหนดก็ถูกจำหน่ายรายการดังกล่าว ดังนั้น การคืนรายการจึงต้องคืนกลับเข้าไปในทะเบียนบ้าน ท.ร.๑๓ หลังที่บุคคลนั้นถูกจำหน่าย และแจ้งบุคคลดังกล่าวให้ยื่นขอทำบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยต่อไป

(๓) บุคคลที่ถูกจำหน่ายด้วย ท.ร.๙๗ เมื่อ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ ตามหนังสือสำนักทะเบียนกลางด่วนมาก ที่ มท ๐๓๐๙.๑/ว ๒๕๕๑๖ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติและเอกสารแสดงตนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป้าหมายคือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท ๐) ที่ไม่ไปรายงานตัวเพื่อการตรวจสอบบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล โดยสำรวจบุคคลที่ตกหล่นและเพิกถอนสถานะบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งต้องเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๒ และอาศัยอยู่ต่อเนื่องจนถึงวันสำรวจ โดยไม่สามารถกลับประเทศต้นทางได้ โดยใช้วิธีปิดประกาศบัญชีรายชื่อระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ ถ้าพ้นกำหนดดังกล่าวแล้วผู้มิรายชื่อไม่ไปรายงานตัว หรือไปรายงานตัวแต่ไม่อาจพิสูจน์ยืนยันสถานะบุคคลว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ฯ ให้นายทะเบียนส่งระงับความเคลื่อนไหวรายการทะเบียนราษฎร ยกเลิกเอกสารทะเบียนและจำหน่ายรายการบุคคลในฐานข้อมูลต่อไป ดังนั้นการคืนรายการจึงต้องคืนกลับไปในทะเบียนประวัติตามแบบ ท.ร.๓๘ก ของบ้านที่บุคคลนั้นถูกจำหน่าย

ทั้งนี้ บุคคลตาม (๑)-(๓) ที่ขอคืนรายการต้องมีเอกสารที่ทางราชการสำรวจ สำหรับคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ (เลขประจำตัวบุคคลประเภท ๖) ต้องมีหรือเคยมีเอกสารทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อย ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) สำหรับกรณีบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (เลขประจำตัวบุคคลประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙) ต้องมีแบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙) ป.ค.๑๔ ขณะสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ และรายงานการประชุมประชาคมขณะสำรวจฯ ทั้งนี้ให้ตรวจสอบจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร รวมทั้งการสอบข้อเท็จจริง (ป.ค.๑๔) ประกอบการพิจารณา

(๔) พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ กรมการปกครองและสำนักทะเบียนกลางให้คำนึงถึงความเป็นไปได้และความสามารถที่ผู้ยื่นคำร้องจะแสวงหาบุคคล มิให้กำหนดพยานบุคคลตามความพึงพอใจ ทั้งนี้ ลักษณะพยาน

บุคคลที่น่าเชื่อถือตามที่กรมการปกครองและสำนักทะเบียนกลางได้แจ้งไว้เป็นหลักการ ได้แก่ (๑) ต้องเป็นผู้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (๒) มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่เป็นเวลานานไม่น้อยกว่า ๕ ปี (๓) เป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือหรือให้การยกย่องศรัทธา (๔) มีความประพฤติดี และต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ขอคืนรายการหรือครอบครัวผู้ขอคืนรายการเป็นอย่างดี ไม่จำเป็นจะต้องเป็นข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือพนักงานของรัฐ (๕) จะเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือบุคคล ซึ่งไม่มีสัญชาติไทยก็ได้ ซึ่งสำนักทะเบียนกลางให้ความสำคัญกับลักษณะของพยานบุคคลเป็นอย่างมาก ส่วน “ผู้ที่รู้จักผู้ขอคืนรายการเป็นอย่างดี” ในการเป็นพยานบุคคลยืนยันคุณสมบัติของผู้ขอคืนรายการนั้น จึงควรเป็นบิดา มารดาของผู้ขอคืนรายการ เจ้าบ้านหรือผู้ที่มีชื่อในบ้านที่ให้ที่อาศัยแก่ผู้ขอคืนรายการ ญาติชาติพันธุ์เดียวกันหรือผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกัน เพื่อนบ้านใกล้เคียง ผู้รู้จักคุ้นเคย หรือผู้ปกครองท้องที่ ที่สามารถให้รายละเอียดของผู้ขอคืนรายการได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบคุณสมบัติ ให้ระบุความสัมพันธ์ของพยานบุคคลให้ชัดเจน เช่น ญาติ ต้องระบุว่ามีความสัมพันธ์ทางสายเลือดอย่างไร เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ผู้รู้จักคุ้นเคย สอบให้ได้ความว่ารู้จักกันที่ไหน อย่างไร เมื่อใด

(๕) การสอบข้อเท็จจริง ใช้แบบ ป.ค.๑๔ โดยสอบผู้ขอคืนรายการและพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือที่รู้จักผู้ขอคืนรายการเป็นอย่างดี อย่างน้อย ๓ ราย เพื่อยืนยันตัวบุคคลและรับรองคุณสมบัติในการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ โดยมีข้อมูลรายละเอียดครบถ้วน ถึงประวัติความเป็นมา สัญชาติ/ชาติพันธุ์ สถานที่เกิด ช่องทางและระยะเวลาที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง สามเณรหรือภรรยาและบุตร สถานที่อยู่อาศัยขณะสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติฯ ระบุสถานที่อย่างชัดเจน การศึกษา การประกอบอาชีพ การอาศัยอยู่จริงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การเคยไปอาศัยอยู่ที่ใด และการอาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน หากเป็นชนกลุ่มน้อยเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มใด หรือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน และตกสำรวจ หรือเป็นญาติที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยคนใดที่ได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ประเภท ๐ กลุ่ม ๘๙) พิจารณาจาก

กลุ่ม ๑ บุคคลที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อยไว้เดิมแต่ตกสำรวจ กลุ่มย่อย ๑-๒๐ ต้องเข้ามาภายในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ ซึ่งการดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๔๘ – วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งการดำเนินการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติอยู่ในช่วง ปี พ.ศ.๒๕๔๘ – วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ บุคคลที่เป็นเจ้าของรายการดังกล่าวจะต้องเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามที่กระทรวงมหาดไทยได้สำรวจจัดทำทะเบียนประวัติไว้แล้ว เช่น บุคคลบนพื้นที่สูง ชุมชนบนพื้นที่สูง ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ลาวอพยพ ผู้หลบหนีเข้าเมืองชาวกัมพูชา ไทยลื้อ เป็นต้นหากสำรวจในบ้านที่มีผู้เข้ามารับการสำรวจพร้อมกันเป็นจำนวนมาก หรือไม่มีเครือญาติในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันในบ้านที่มีผู้เข้ารับการสำรวจ ให้สันนิษฐานว่าอาจไม่มีคุณสมบัติที่จะได้เข้ารับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติฯ ดังนั้น นายทะเบียนจะต้องพิจารณาและดำเนินการด้วยความรอบคอบรัดกุม

กลุ่ม ๒ กลุ่มเด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาหรือสถานสงเคราะห์ ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่กำลังศึกษาเล่าเรียนขณะได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติ และต้องเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ภายในวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘

กลุ่ม ๓ บุคคลไร้รากเหง้า ที่ทำการสำรวจตามยุทธศาสตร์ฯ ได้แก่ บุคคลที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เข้ามาอาศัยในประเทศไทยหรือเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งต้องได้รับการสำรวจจัดทำทะเบียนประวัติโดยหน่วยงานกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หากเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ต้องเดินทางเข้ามาก่อนวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘

สอบประเด็นสาเหตุที่ไม่มาแสดงตนยืนยันตัวบุคคลเพื่อทำบัตรประจำตัว/รายงานตัว ตามวัน เวลา ที่กำหนด สอบให้ได้อ้างอิงที่ชัดเจนว่าเหตุใดถึงไม่มาแสดงตนดังกล่าว สอบพฤติการณ์หรือการกระทำ ที่เป็นข้อห้าม หรือเงื่อนไขที่ทำให้สิทธิการอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราวต้องสิ้นสุดลง ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๒๒ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ ควบคุมและการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวออกนอกเขต พื้นที่ควบคุม โดยสอบข้อเท็จจริงว่า เคยเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมหรือไม่ หากพบว่าเคยเดินทางออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมนั้นไปไหนไปทำอะไร และพักอาศัยอยู่กับใคร ได้เดินทางออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ได้ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายในการขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ควบคุมหรือออกนอกราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ประเด็นเรื่องการกระทำผิดกฎหมาย สอบว่าเคยต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษา คดีถึงที่สุดหรือไม่ หากเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาล กระทำความผิดฐานความผิดใด เป็นระยะเวลาานานเท่าใด เมื่อใด ตั้งแต่ปีพ.ศ.ใด ถึง ปี พ.ศ.ใด โดยตรวจสอบประวัติอาชญากรรมกับสถานีตำรวจในพื้นที่

(๖) ปรับปรุงรายการในฐานข้อมูล เมื่อตรวจสอบเอกสารหลักฐานและสอบข้อเท็จจริง(ป.ค.๑๔)แล้ว หากนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน พิจารณาเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ให้นายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนอนุญาตปรับปรุงรายการในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร หากไม่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ต้องระบุเหตุผลผลการพิจารณาว่า ขาดคุณสมบัติตามระเบียบและแนวทางที่กำหนด และให้ยกเลิกเอกสารการทะเบียนของบุคคลดังกล่าว พร้อมทั้งสแกนเอกสารจัดเก็บไว้ในระบบบริหารจัดการเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่ใช่สัญชาติไทย พร้อมทั้งแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ขอคืนรายการทราบข้อเท็จจริง โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียน สิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นอุทธรณ์และระยะเวลาการอุทธรณ์ไว้ในหนังสือดังกล่าวด้วยโดยถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งนายทะเบียน พ.ศ.๒๕๕๑

(๗) ประเด็นบุคคลที่ขาดคุณสมบัติ คือ การสำรวจดังกล่าวไม่เป็นไปตามแนวยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ไม่เป็นไปตามแนวทางหนังสือสั่งการกำหนด ออกนอกราชอาณาจักรไทย โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย และต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาคดีถึงที่สุด หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลดังกล่าว มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่จริงในพื้นที่สำนักทะเบียน เช่น ตำบลบ้านเรื่อน ประกอบอาชีพ มีครอบครัว

เป็นบุคคลไม่มีเอกสารทะเบียนราษฎร ไม่มีเลขประจำตัว ๑๓ หลัก และไม่มีเอกสารราชการแสดงว่าเป็นคน
สัญชาติอื่น สามารถดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนตามระเบียบสำนักทะเบียน
กลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ.๒๕๓๕ (รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒) มาตรา ๓๘
วรรคสองให้ได้ และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนประวัติสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะ
ทางทะเบียนพ.ศ. ๒๕๖๒ โดยใช้แนวทางปฏิบัติตามหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๘/ว
๑๕๖ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ขั้นตอนการดำเนินงาน และ Flow Chat แสดงขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ในการให้สถานภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านได้ดำเนินการ ๓ ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผนดำเนินการ

ศึกษาทำความเข้าใจแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ และระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ขั้นตอนที่ ๒ ดำเนินการปฏิบัติงาน

๑. การแจ้งเกิดเกิดกำหนด

กรณีแจ้งเกิดเกิดกำหนดเด็กที่เกิดที่โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ ซึ่งอยู่ในเขตรับผิดชอบของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน มีหลักฐานการเกิด ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ เมื่อมีผู้มาติดต่อขอแจ้งเกิดเกิดกำหนด นายทะเบียนตรวจสอบเอกสาร หลักฐานของผู้แจ้ง เช่น หนังสือรับรองการเกิด(ท.ร.๑/๑) บัตรประจำตัวบิดา บัตรประจำตัวมารดา เอกสารหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ(ถ้ามี) (เด็กที่จะขอแจ้งเกิดเกิดกำหนด ควรมีอายุไม่เกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์)

๑.๒ ตรวจสอบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรว่าบุคคลที่ขอแจ้งเกิดเกิดกำหนดเคยมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านที่แห่งอื่นใดหรือไม่ ออกคำร้อง ท.ร.๓๑ และให้ผู้ร้องลงชื่อในคำร้อง

๑.๓ สอบสวนผู้แจ้ง บิดาหรือมารดา ให้ทราบสาเหตุที่ไม่แจ้งการเกิดบุตรภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด สอบสวนพยานบุคคลผู้รู้เห็นการเกิด บุคคลที่น่าเชื่อถือเพื่อให้การรับรองบุคคลเช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ญาติพี่น้อง กรณีบิดาหรือมารดาไม่อาจมาให้ถ้อยคำในการสอบสวนได้ ไม่ว่าจะด้วยกรณีใด นายทะเบียนจะต้องบันทึกสาเหตุไว้ในบันทึกการสอบสวน(ปค.๑๔)ด้วย

๑.๔ เปรียบเทียบความผิดลงในสมุดเปรียบเทียบปรับ หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

๑.๕ รวบรวมพยานหลักฐานเอกสาร พร้อมบันทึกการสอบสวน(ปค.๑๔) หากเด็กที่จะแจ้งเกิดมีอายุต่ำกว่า ๗ ปี บริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำร้อง ให้เสนอนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน พิจารณาอนุญาต เว้นแต่มีเหตุอันควรสงสัยเรื่องสัญชาติของเด็กที่จะแจ้งเกิดเกิดกำหนด นายทะเบียนจะต้องรวบรวมพยานหลักฐานเสนอขอความเห็นชอบจากนายอำเภอท้องถิ่นที่ก่อนพิจารณาอนุญาต หากเด็กที่จะแจ้งเกิดเกิดกำหนด มีอายุตั้งแต่ ๗ ปี ขึ้นไป ให้เรียกภูมิลำเนาของเด็กที่แจ้งเกิดเกิดกำหนด จำนวน ๑ รูป และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ขอแจ้งเกิด ผู้แจ้งและพยานบุคคลที่ให้การรับรอง รวมทั้งให้บุคคลดังกล่าว ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือต่อหน้านายทะเบียน ตามแบบการขอมีรายการบุคคลในเอกสารการทะเบียนราษฎร (ท.ร.๒๕) ลงรายการในสมุดคุมการรับแจ้งการเกิดเกิดกำหนด แล้วรวบรวมพยานหลักฐาน และเลขคดีการปรับเสนอความเห็นพร้อมหลักฐานอื่น เพื่อให้นายอำเภอแห่งท้องถิ่นที่พิจารณาอนุมัติ

๑.๖ เมื่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้ว นายทะเบียนจะต้องแจ้งผู้ยื่นคำร้องให้มาดำเนินการแจ้งเกิดเกิดกำหนด เมื่อผู้ยื่นคำร้องมาดำเนินการ นายทะเบียนลงรายการในระบบคอมพิวเตอร์ ออกสูติบัตรและเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน (กรณีบ้านที่ขอเพิ่มชื่ออยู่ในเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน)

หากบ้านที่ขอเพิ่มชื่ออยู่นอกเขตสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และดำเนินการออกเอกสารใบแจ้งย้ายที่อยู่ แนะนำผู้ยื่นคำร้องดำเนินการย้ายที่อยู่เข้าทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่จริงในปัจจุบัน และจัดเก็บสแกนเอกสารแบบการขอมีรายการบุคคลให้เอกสารการทะเบียนราษฎร(ท.ร.๒๕) รวมถึงเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องลงในระบบทะเบียนคนเกิด เพื่อสามารถให้สำนักทะเบียนกลางตรวจสอบได้

๑.๗ จัดทำประกาศสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ดัดประกาศชื่อผู้ที่ได้รับแจ้งการเกิดเกินกำหนดไว้ ที่สำนักทะเบียน ที่ทำการชุมชน เพื่อประชาชนจะได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒. การขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

กรณีถูกจำหน่ายชื่อจากทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน สาเหตุหลักแห่งการถูกจำหน่ายรายการตามโครงการคือไม่มารายงานตัวตามกำหนด เสียชีวิตแล้ว มีรายการบุคคลซ้ำ กลับประเทศต้นทางหรือประเทศที่สามแล้ว จึงต้องตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอคืนรายการว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทางราชการต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนให้ตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ มีเลขประจำตัวอื่นอีกหรือไม่ โดยข้าพเจ้าได้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ เมื่อมีผู้มาติดต่อขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายออกจากทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ตรวจสอบเอกสารหลักฐานของเจ้าของรายการที่ถูกจำหน่ายชื่อจากทะเบียนบ้านกลางเช่น สูติบัตร ประจำตัวบิดา บัตรประจำตัวมารดา เอกสารหลักฐานการศึกษา เอกสารอื่นๆ(ถ้ามี) หากกรณีเป็นผู้เยาว์ ให้บิดาหรือมารดาเป็นผู้ยื่นคำร้อง รับคำร้อง ท.ร.๓๑ และพิมพ์คำร้อง ท.ร.๓๑ ให้ผู้ร้องลงชื่อในคำร้อง

๒.๒ เรียกตรวจสอบเอกสารประจำตัวที่แสดงว่าบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าของรายการบุคคลจริง เช่น สำเนาบัตรประจำตัวเลข ๖, ๗ และ ๐-๘๘ หรือเอกสารหรือหลักฐานที่มีภาพใบหน้าที่ทางราชการออกให้ เช่น ใบขับขี่ หลักฐานการศึกษา หรือภาพถ่ายใบหน้าที่มีพยานยืนยันรับรองรายการบุคคล

๒.๓ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ขอคืนรายการว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทางราชการต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนให้ตามกฎหมายหรือนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ เป็นกลุ่มที่มีหนังสือสั่งการให้ดำเนินการคืนรายการให้ได้หรือไม่ โดยพิจารณาจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร เอกสารทะเบียนประวัติชนกลุ่มน้อย ทะเบียนบ้าน (ท.ร.๑๓) แบบสำรวจเพื่อจัดทำทะเบียนสำหรับบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (แบบ ๘๙) ฉบับสำนักทะเบียนหรือฉบับคัดแทนกรณีแบบ ๘๙ ชำรุดหรือสูญหาย

๒.๔ ออกคำร้องรับเรื่องการขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

๒.๕ สอบสวนผู้ร้อง บุคคลที่ขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ ให้ได้ข้อเท็จจริงถึงสาเหตุที่มีการถูกจำหน่ายรายการบุคคล หากผู้ที่ถูกจำหน่ายรายการไม่อาจมาให้ถ้อยคำในการสอบสวนได้ ไม่ว่าด้วยเหตุอันใดให้บันทึกสาเหตุไว้

๒.๖ ตรวจสอบรายการบุคคลกับฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรของสำนักทะเบียนกลางว่ามีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านแห่งอื่นใดหรือไม่

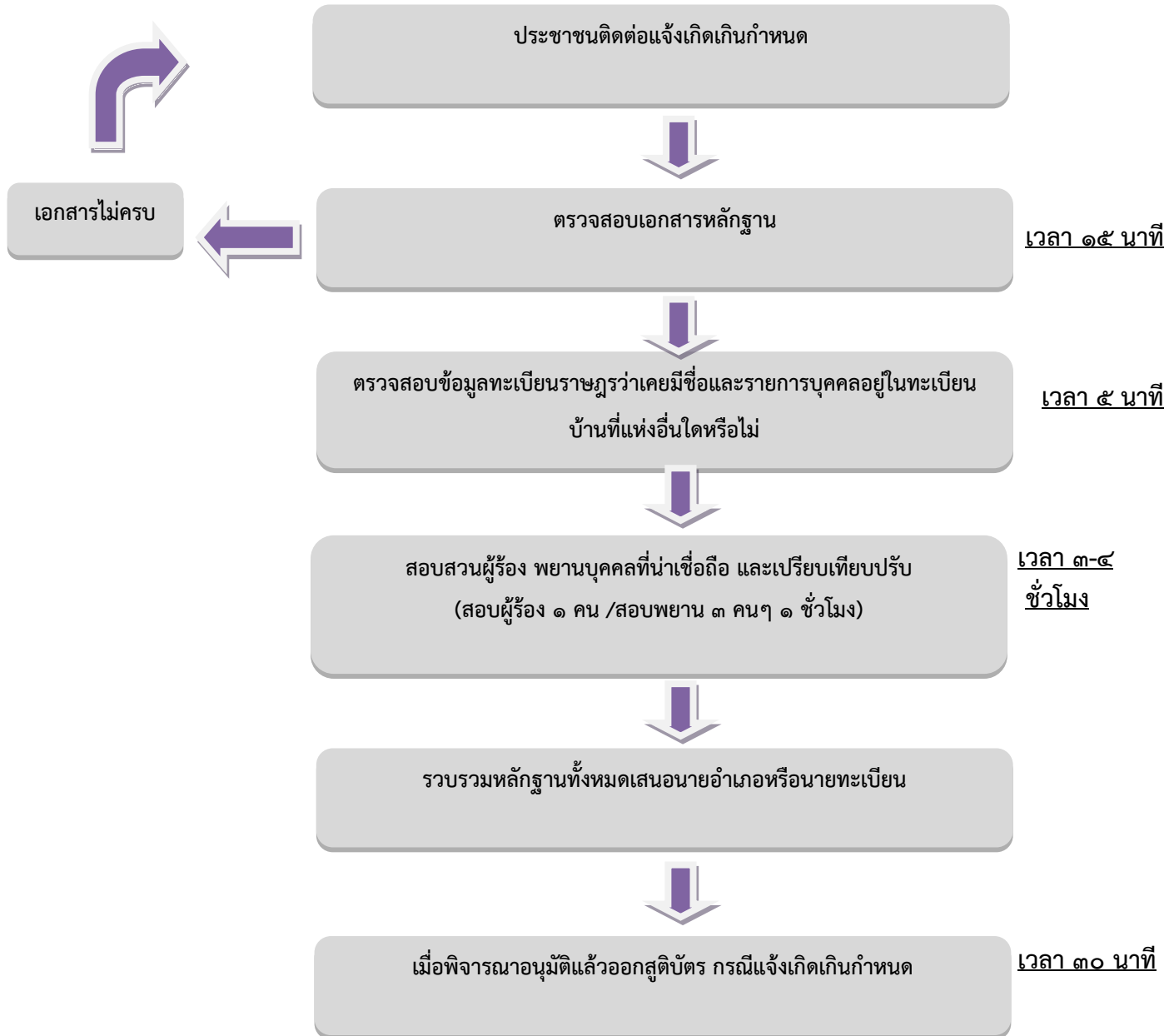
๒.๗ รวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

๒.๘ เมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติแล้ว ให้ดำเนินการคืนรายการให้กับผู้ที่ถูกจำหน่ายรายการ

๒.๙ ย้ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนเพื่อให้ผู้ร้องดำเนินการย้ายเข้าในทะเบียนบ้านที่ผู้ร้องอาศัยอยู่จริง

ขั้นตอนที่ ๓ สรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อนายทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

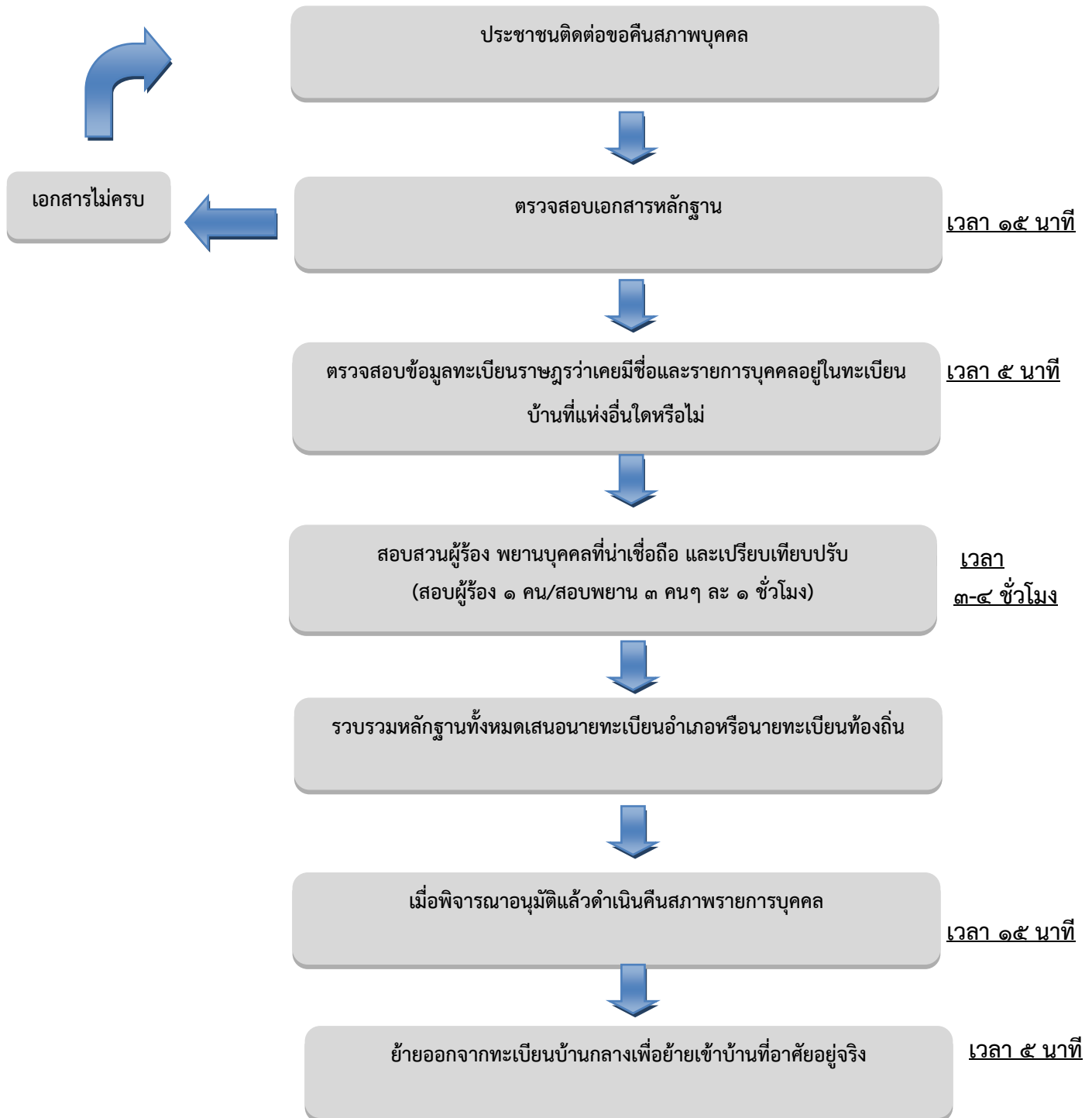
ขั้นตอนการแจ้งเกิดเงินกำหนด

หมายเหตุ

ระยะเวลาการดำเนินการ หลังจากได้รับการอนุมัติจาก นายอำเภอ หรือนายทะเบียนท้องถิ่น ประมาณ ๓๐ นาที

ขั้นตอนการขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินการ

๑. การให้สถานภาพทางกฎหมายแก่บุคคลที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน กรณีไม่มีหลักฐานเอกสารมาแสดง และอ้างอิงถึงพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะพยานที่รู้เห็นการเกิดหรือทราบประวัติความเป็นมาของผู้ร้อง เช่น ญาติพี่น้อง หรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ท้องที่อื่น นายทะเบียนจะต้องทำเรื่องแจ้งขอความร่วมมือสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องช่วยสอบสวนบันทึกปากคำพยานบุคคลที่อ้างถึงหรือรวบรวมหลักฐานต่างๆ เพื่อประกอบการแจ้งเกิดเกินกำหนดหรือการขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง

๒. กรณีที่ดำเนินการสอบสวนเจ้าบ้าน มารดา หรือญาติพี่น้อง และพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือประกอบการพิจารณา หากหลักฐานพยานบุคคลและพยานเอกสารต่างๆ ไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ นายทะเบียนจะใช้กระบวนการประชาคมช่วยในการตรวจสอบและรับรองบุคคล

๓. การขอแจ้งเกิดเกินกำหนดและการขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง ส่วนมากผู้ร้องมีปัญหาเรื่องหนังสือรับรองการเกิด ซึ่งเป็นบุคคลต่างด้าวที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ทำให้เข้าใจผิดว่าหนังสือรับรองการเกิดจากโรงพยาบาลเป็นสูติบัตร ก็จะเป็นหน้าที่ของนายทะเบียนที่จะต้องดำเนินการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและชี้แนะแนวทางการดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ

๔. การแจ้งเกิดเกินกำหนดและการขอคืนสภาพบุคคลที่ถูกจำหน่ายรายการออกจากทะเบียนบ้านกลาง มีระเบียบกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องมากมายหลายขั้นตอน

วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคจนเกิดผลสำเร็จ

๑. ชี้แจงประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร รวมทั้งระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องแจ้งและระยะเวลาดำเนินการให้ประชาชนทราบ

๒. ชี้แจงทำความเข้าใจ ระเบียบข้อกฎหมายกับส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ออกหนังสือรับรองการเกิดให้แนะนำประชาชนไปดำเนินการแจ้งเกิดภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

๓. ผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม รักษามาตรฐานแห่งความดี อารมณ์ไว้ซึ่งศักดิ์ศรีเกียรติคุณ ความเลื่อมใสศรัทธาได้ผลสัมฤทธิ์ของงานได้รับการยกย่อง และยอมรับจากบุคคลทั่วไป โดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ข้าราชการและผู้ปฏิบัติงานทะเบียน

